

Ungdomsidrett i endring

Tallenes tale om norsk ungdomsidrett 2006-2011

Jan Erik Ingebrigtsen

Ungdomsidrett i endring

- tallenes tale om norsk ungdomsidrett 2006-2011

NTNU Samfunnsforskning AS
Senter for idrettsforskning

Trondheim, november 2012

 Samfunnsforskning AS Senter for idrettsforskning		Rapport	
Avdeling: Postadresse: NTNU Dragvoll 7491 Trondheim Besøksadresse: Dragvoll Alle 38, 7049 Tr.heim Telefon: 73 59 63 00 Telefaks: 73 59 66 24 E-post: kontakt@samfunn.ntnu.no www.samforsk.no Foretaksnr. NO 986 243 836		TITTEL: Ungdomsidrett i endring - tallenes tale om norsk ungdomsidrett 2006-2011	
		FORFATTERE Jan Erik Ingebrigtsen	
		OPPDRAGSGIVER Senter for idrettsforskning	
RAPPORT 2012	GRADERING Åpen		
ISBN 978-82-7570-298-0 (trykk) 978-82-7570-299-7 (web)		PROSJEKTNR. 2400	ANTALL SIDER OG BILAG 51
PRIS		PROSJEKTLÉDER Jan Erik Ingebrigtsen	KVALITETSSIKRET AV Nils Petter Aspvik
SAMMENDRAG I denne rapporten fokuseres det på utviklingen i ungdomsidretten, både knyttet til endring over tid og endring med utøvernes alder. Mange avslutter sin idrettsdeltakelse i løpet av ungdomsårene. Analysen av data fra idrettsregistreringen (idrettsforbundets egen registrering) viser store ulikheter mellom idrettene når det gjelder gutter og jenters deltagelse. Barn er klart best representert i idretten. Opp gjennom tenårene og inn i voksen alder, synker andelen aktive sterkt. Det er store variasjoner mellom kommunene når det gjelder hvilke idrettstilbud som finnes, antall utøvere i de ulike idrettene, kjønnsfordeling og aldersfordeling. Det er vanskelig å finne generelle forhold som kan forklare de store kommunale variasjonene. Kommunale variasjoner i demografi og idrettsanlegg forklarer i liten grad lokale variasjoner i idrettsaktiviteten. Skal et idrettsanlegg skape aktivitet, må det knyttes til aktive personer som ønsker å tilrettelegge for aktivitet. På samme måte ser vi at mange kan skape mye idrettslig aktivitet, til tross for dårlig anleggssituasjon og utfordrende demografiske forhold. Analysen av aktivitetstallene viser at idrettsgren er den klart viktigste variabelen for å forstå ungdoms idrettsdeltakelse på nasjonalt nivå. Det kan dermed fort bli misvisende å analysere idrett i sin alminnelighet. Analysene må knyttes til forhold, eller egenskaper, ved de enkelte idrettene og deres utvikling over tid. De største variasjonene er i tallene for idrettslagene. En kan derfor argumentere for at idrettstilbudet i den enkelte treningsgruppe er den viktigste faktor for å forstå hvorfor utøvere opprettholder eller avslutter sin idrettsdeltakelse.			
STIKKORD	NORSK		ENGELSK
	Ungdomsidrett		Youth Sport
	Organisert idrett i Norge		Organized Sport in Norway

Forord

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité har hatt en sterk utvikling siden oppstarten i 1861. I dag er det over 2 millioner medlemskap i idrettsforbundet. Veksten var størst fra midten av 1960-tallet og fram til midten av 1980-tallet, med sterkest økning blant barn og kvinner.

Idretten gjenspeiler samfunnsforhold, samtidig som idretten er viktig samfunnsaktør. Goksøyr (2010) legger vekt på idrettens betydning for det norske folk, med fokus på norsk identitet, folkekultur og folkehelse. Gjennom de siste tiårene har både toppidrett og barneidrett vært gjenstand for stor oppmerksomhet. Organisatorisk kom dette klart til uttrykk med etableringen av Olympiatoppen i 1988 og barneidrettsbestemmelsen som ble vedtatt på idrettstinget i 1987. Ungdomsidretten har ikke fått tilsvarende organisatoriske oppmerksomhet.

I denne rapporten fokuseres det på utviklingen i ungdomsidretten, både knyttet til endring over tid og endring med utøvernes alder. Mange avslutter sin idrettsdeltakelse i løpet av ungdomsårene. Analysen av data fra idrettsregistreringen (idrettsforbundets egen registrering) viser store ulikheter mellom idrettene når det gjelder gutter og jenters deltagelse.

Denne rapporten er skrevet på oppdrag fra Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. Rapporten

Trondheim, november 2012

Jan Erik Ingebrigtsen
Senter for idrettsforskning
NTNU Samfunnsforskning AS

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	5
2. Metode	7
3. Nærmere blikk på hovedtallene	9
4. Variasjoner mellom idrettsgrener	11
4.1 Kjønnforskjeller	12
4.2 Aldersvariasjoner	13
4.3 Utvikling 2006 – 2011	15
5. Variasjoner mellom fylkene (idrettskretsene)	19
5.1 Alders- og kjønnforskjeller	19
5.2 Utvikling 2006 - 2011.....	23
5.3 Variasjoner mellom idretter i fylker	25
6. Variasjoner mellom kommunene	29
7. Sammenfattende analyse	31
7.1 Aktivitetstallene	31
7.2 Studier av ungdoms idrettsdeltakelse	33
Veien videre	43
Litteraturliste	45
Vedlegg	49

Sammendrag

Det har i mange år vært en økning i antall aktive i idrettsforbundet. Denne økningen ser ut til å ha flatet ut, og for barn og ungdom har det vært en liten nedgang i aktivitetstallene fra 2006 til 2011. I idrettsregistreringen rapporteres antall medlemmer og aktive i fem aldersgrupper, fordelt på jenter og gutter. Hovedtrekkene i aktivitetstallene er relativt liten endring fra 2006 til 2011, noen flere aktive gutter enn jenter og en markert nedgang i aktiviteten etter hvert som utøverne blir eldre.

Figur 1: Aktivitetstall i norske idrettslag pr. 1.1.2007 og 1.1.2012.

Figuren viser at barn er klart best representert i idretten. Opp gjennom tenårene og inn i voksen alder, synker andelen aktive sterkt. Aldersgruppen 26 år og eldre inneholder mange årskull, og kan ikke sammenlignes med de andre aldersgruppene. I figuren kommer det tydelig fram at andelen aktive er størst blant 6 – 12 åringene. Deretter synker andelen aktive opp gjennom ungdomsårene og inn i voksen alder. Størst nedgang er det i aldersgruppen 13 – 19 år. Det er flere aktive gutter enn jenter. Den relativt store forskjellen i antall aktive voksne kvinner og menn, skyldes i stor grad at det er kun de siste 20 – 30 årene vi har hatt mer lik rekruttering til idrett blant jenter og gutter.

Det er store variasjoner **mellom kommunene** når det gjelder hvilke idrettstilbud som finnes, antall utøvere i de ulike idrettene, kjønnsfordeling og aldersfordeling. Det er vanskelig å finne generelle forhold som kan forklare de store kommunale variasjonene. Kommunale variasjoner i demografi og idrettsanlegg forklarer i liten grad lokale variasjoner i idrettsaktiviteten. Skal et idrettsanlegg skape aktivitet, må det knyttes til aktive personer som ønsker å tilrettelegge for aktivitet. På samme måte ser vi at mange kan skape mye idrettslig aktivitet, til tross for dårlig anleggssituasjon og utfordrende demografiske forhold.

Analysen av aktivitetstallene viser at **idrettsgren er den klart viktigste variabelen** for å forstå ungdoms idrettsdeltakelse på nasjonalt nivå. Det kan dermed fort bli misvisende å analysere idrett i sin alminnelighet. Analysene må knyttes til forhold, eller egenskaper, ved de enkelte idrettene og deres utvikling over tid.

De største variasjonene er i tallene for idrettslagene. En kan derfor argumentere for at **idrettstilbudet i den enkelte treningsgruppe** er den viktigste faktor for å forstå hvorfor utøvere opprettholder eller avslutter sin idrettsdeltakelse.

Analysen viser at **gutter og jenter har noe ulike preferanser** av idretter. Disse ulikhetene er relativt like nasjonalt, fylkesvis og kommunalt. Tallene viser at den aldersmessige fordelingen av utøverne er lik på alle geografiske nivå. Relativt går aktivitetstallene noe sterkere ned med alderen blant jentene enn blant guttene.

Aktivitetstallene for idretten samlet viser at det er **færre ungdommer** (13 – 19 år) som deltar i dag enn hva det var for fem år siden. I samme periode som idretten har fått færre aktive ungdommer, har andre treningstilbud økt rekrutteringen. Forklaringene på de unges idrettsdeltakelse må knyttes til egenskaper ved idretten, hvordan idretten organiseres og drives - på alle nivå, fra forbund og ned til den minste treningsgruppe.

1. Innledning

Mange har meninger om ungdomsidretten. Noen er bekymret for de unges fysiske aktivitetsnivå i dagens samfunn, mens andre er bekymret for rekrutteringen til toppidrett. Disse bekymringene bygger ikke på systematiske studier, men ofte på et inntrykk av at dagens ungdom er for lite aktive og mindre aktive enn tidligere generasjoner.

For å få innsikt i ungdomsidrettens utvikling, kan flere metoder benyttes. Viktige datagrunnlag er: 1) Aktivitets- og medlemstallene i idrettsorganisasjonene, 2) informasjon fra utøverne, 3) informasjon fra ledere og trenere, 4) informasjon fra foresatte, 5) direkte studier av idrettens innhold og 6) idrettseksterne forhold; eksempelvis anleggssituasjon, økonomi, geografi, demografi, sosiokulturelle forhold, religion, arbeidsliv og politiske forhold. Alle disse datagrunnlagene har sine sterke og svake sider, som vi ikke skal gå nærmere inn på i denne rapporten.

I denne rapporten vil aktivitetstallene i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité analyseres. Aktivitetstallene vil bli analysert for idretten samlet og for ulike idrettsgrener. Det vil bli analysert aldersvariasjoner, forskjeller mellom gutter og jenter, forskjeller mellom fylker (kretser), kommuner og utviklingen de siste fem årene.

Analysen av aktivitetstallene gir ingen automatisk kunnskap om hvorfor tallene er slik de faktisk er. De bør forstås i lys av annen informasjon. Dette kan være strukturelle forhold i samfunnet, men også kunnskap om hvordan utøverne opplever idretten. De fleste studiene av ungdomsidretten bygger på rapportering fra utøverne som enkeltindivider (tverrsnittundersøkelser). I disse undersøkelsene kommer det i liten grad fram variasjoner mellom idrettene, og alle informanter får «samme» betydning. Samtidig er det viktig å lære av disse studiene. Av den grunn vil det i den avsluttende analysen bli trukket inn sentrale studier av ungdoms opplevelse av, og forhold til, idretten.

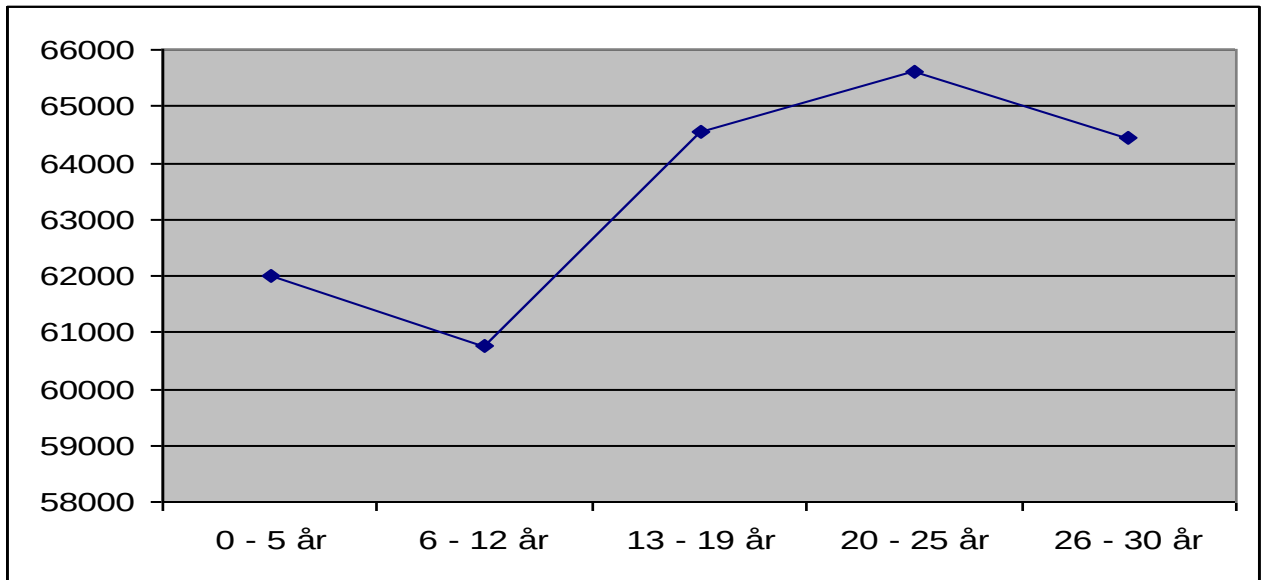
2. Metode

Analysen i denne rapporten bygger på tallene fra idrettslagenes rapportering til NIF ved årsskifte (idrettsregistreringen). Dette er meget omfattende tallmateriale, da det bygger på informasjon fra tilnærmet alle aktive idrettslag i Norge. Utfordringen knyttet til generalisering blir mindre når utvalget er så stort. Det er imidlertid meget sannsynlig at det i datasettet er både under- og overrapportering av antall aktive. Underrapportering er sannsynligvis mest knyttet til idrettslag og/eller avdelinger som ikke registrerer sin aktivitet. Overrapporteringen er nok i hovedsak knyttet til at mange utøvere som avslutter deltakelsen i inneværende år blir rapportert som aktiv ved årsskifte. Statistisk vil problemer knyttet til over- eller underrapportering øke jo mindre utvalget er. Aktivitetstallene kan være til dels misvisende for enkelte idrettslag.

Analytisk er det en stor utfordring at alle aktive har samme betydning. En utøver som deltar på noen få treninger vil ha samme verdi i materialet som en utøver som trener daglig. Antall aktive beskriver ikke aktivitetsnivået.

Idrettsregistreringen har blitt endret (forbedret) flere ganger. Aldersgruppene har blitt mer avgrenset, og en har i de senere år fått både aktivitets- og medlemstall. For å sikre et riktig sammenligningsgrunnlag, er den tidsmessige utviklingen begrenset til femårsperioden mellom 1.1.2007 og 1.1.2012. Aldersgruppene 6 – 12 år, 13 – 19 år og 20 – 25 år dekker et stort aldersspekter, hvor det innenfor hver aldersgruppe skjer store endringer med de unges idrettsdeltakelse. Idrettstilbudet for 6- åringene og 12-åringene er meget ulikt, på samme måte som tilbudet for 13- og 19-åringene varierer sterkt. Når større aldersgrupper sammenlignes, som et uttrykk for endring med alder, forsvinner mange nyanser. Dette er analytisk utfordrende.

For å kunne sammenligne mellom aldersgrupper, fylker og kommuner er det hentet befolkningsdata fra Statistisk sentralbyrå. I figuren nedenfor presenteres gjennomsnittlige befolkningstall pr. årskull for de fem aldersgruppene som benyttes i idrettsregistreringen.

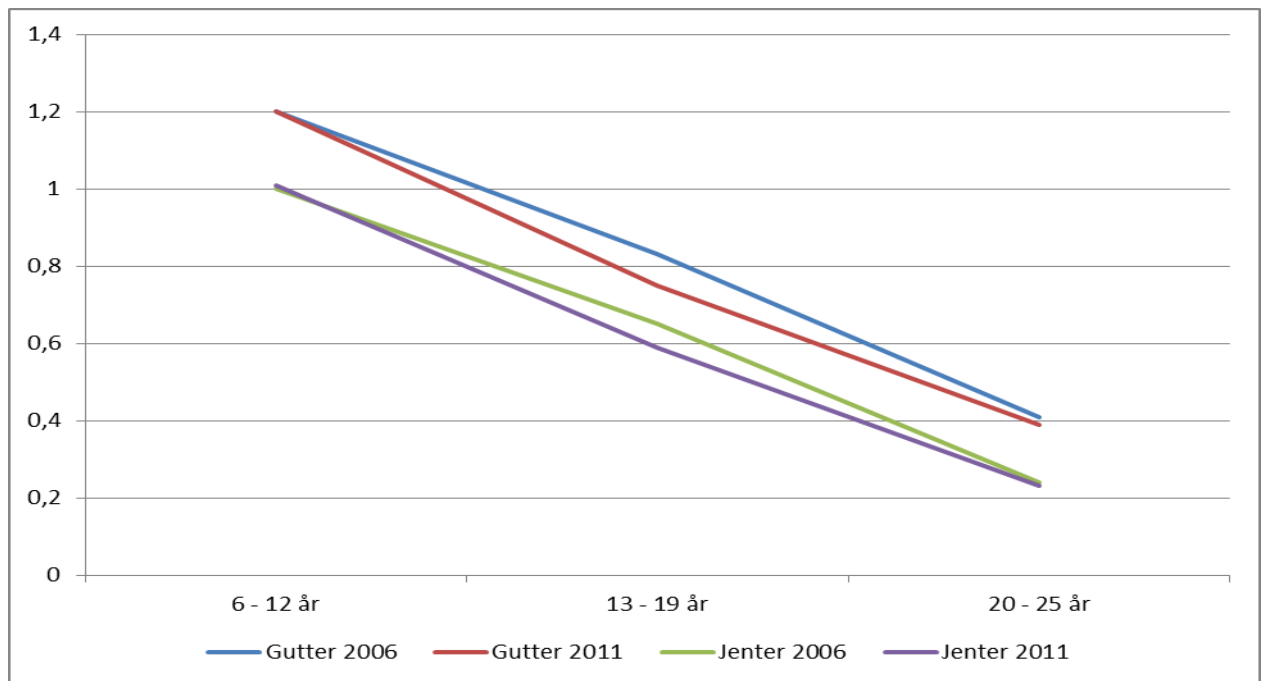
Figur 2: Befolkningstall pr. 1.1.2012. Gjennomsnittstall for 5 aldersgrupper.

Figuren viser at det er relativt flere unge voksne enn barn. Det er hele 8 % flere (pr. årskull) i gruppen 20 – 25 år enn i aldersgruppen 6 – 12 år. Dette betyr at den relative nedgangen i antall aktive fra barnealder til ungdom, og ung voksen alder, er større enn hva som kom til uttrykk i figur 1.

Antall aktive varierer sterkt mellom idretter, fylker og kommuner. For å kunne sammenligne mellom ulike grupper, nyttes i stor grad relative tall. Det er beregnet en **aktivitetsindeks** som viser antall aktive i forhold til befolkningstallene. Når indeksen er under 1, er aktivitetstallene lavere enn befolkningstallene. Det blir også benyttet en alders indeks som viser hvor stor andel av de aktive vi finner i ulike aldersgrupper. **Aldersindeksen** vil være 1 hvis alle utøverne er i en aldersgruppe.

3. Nærmere blick på hovedtallene

Fra 2006 til 2011 er det relativt små endringer i aktivitetstallene for idretten samlet. I aldersgruppen 13 – 19 år har det vært en relativt sterk nedgang i aktivitetstallene de siste fem årene. Dette gjelder både for gutter og jenter. I figuren nedenfor presenteres aktivitetsindeksen for gutter og jenter i tre årsklasser, for 2006 og 2011.

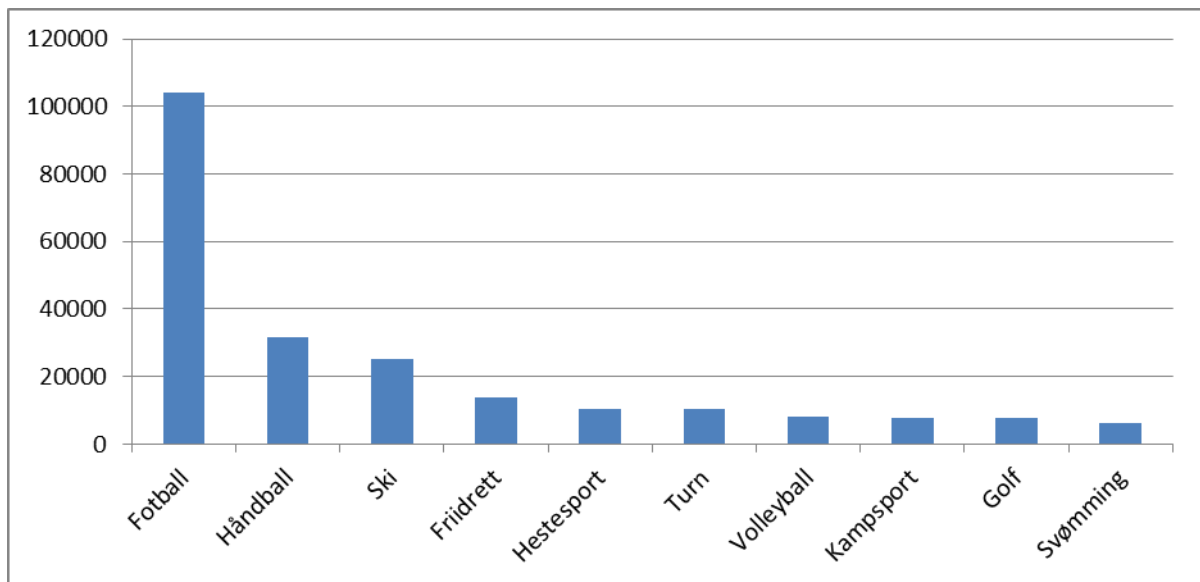

Figur 3: Antall idrettsaktive dividert med befolkningstall. Fordelt etter alder og kjønn, pr. 1.1.2007 og 1.1.2012.

Figuren viser at det er flere gutter enn jenter i alle de tre aldersgruppene. Den relative forskjellen mellom gutter og jenter sin idrettsdeltakelse er minst i aldersgruppen 6 – 12 år, og størst i aldersgruppen 20 – 25 år. Målt i antall aktive, er nedgangen i aktiviteten lik for gutter og jenter. Den relative nedgangen er større blant jentene enn guttene. Aktivitetsindeksen for jenter i alderen 20 – 25 år er ca 25 % av indeksen for 6 – 12 åringene. Tilsvarende tall for guttene er ca 33 %. Den negative utviklingen fra 2006 til 2011 for aldersgruppen 13 – 19 år er påfallende.

4. Variasjoner mellom idrettsgrener

Aktivitetsmønsteret er meget ulikt i de ulike idrettsgrenene. Den mest åpenbare forskjellen er antall aktive, men det er også store variasjoner mellom andel jenter og gutter. Det er også store forskjeller når det gjelder alderssammensetningen blant de aktive. For å gjøre den videre presentasjonen mest mulig oversiktlig, begrenses analysene til de 10 mest utbredte idrettene blant 13 – 19 åringene pr. 1.1.2012 (samlet tall for jenter og gutter). Drøye 75 % av utøverne i alderen 13 – 19 år er aktive i disse ti idrettene. I figuren nedenfor presenteres antall jenter og gutter i aldersgruppen 13-19 år som deltar i de 10 største ungdomsidrettene.

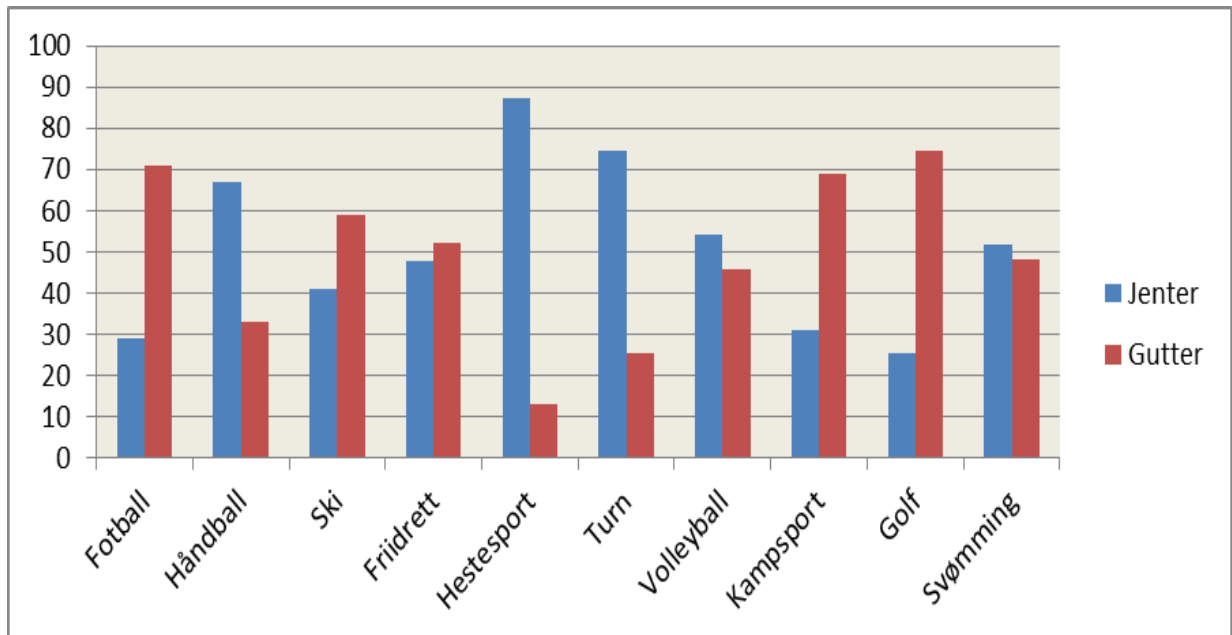

Figur 4: Antall aktive 13 – 19 åringer i de ti største idrettene. Tall pr. 1.1.2011.

Av figuren ser vi at fotball er den klart mest utbredte idretten i denne aldersgruppen med rundt 100.000 aktive utøvere. Drøye 30.000 deltar i håndball, mens det i ski er rundt 25.000. I de store ungdomsidrettene kommer variasjonen i deltakelse for jenter og gutter klart fram.

4.1 Kjønnforskjeller

For å få et tydeligere bilde på ulikhetene mellom jenter og gutter, ser vi nærmere på den prosentvise fordelingen av jenter og gutter.

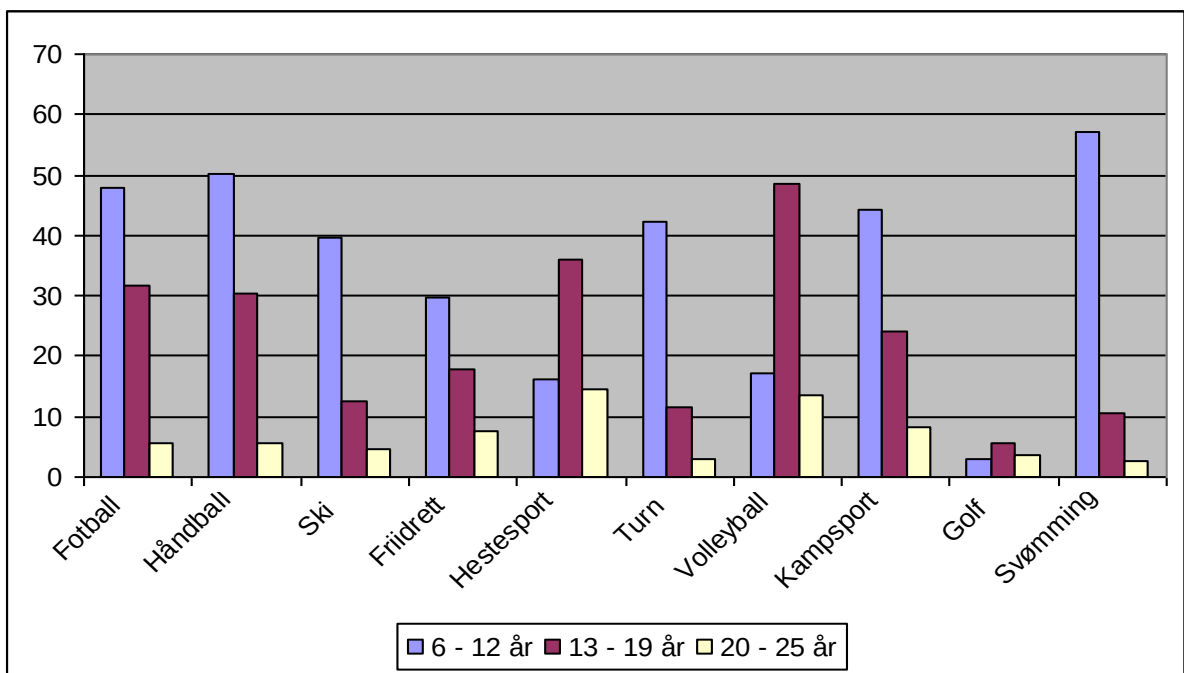
Figur 5: Andelen jenter og gutter (6 – 25 år) i de ti største ungdomsidrettene. Pr.1.1.2012.

Av de ti største ungdomsidrettene (13 – 19 år) er hestesport den idretten hvor andel jenter er størst (ca 88 %). I turn er omtrent 75 % av utøverne jenter. I håndball er det dobbelt så mange jenter som gutter. Golf, fotball og kampsport er de idrettene hvor andel gutter er størst - omtrent 70 % andel gutter. I Ski er det omtrent 60 % gutter. I Friidrett, svømming og volleyball er det relativ lik andel jenter og gutter.

Til tross for at jentene utgjør mindre enn 30 % av de aktive utøverne i fotball, er fotball den mest utbredte idretten også blant jentene.

4.2 Aldersvariasjoner

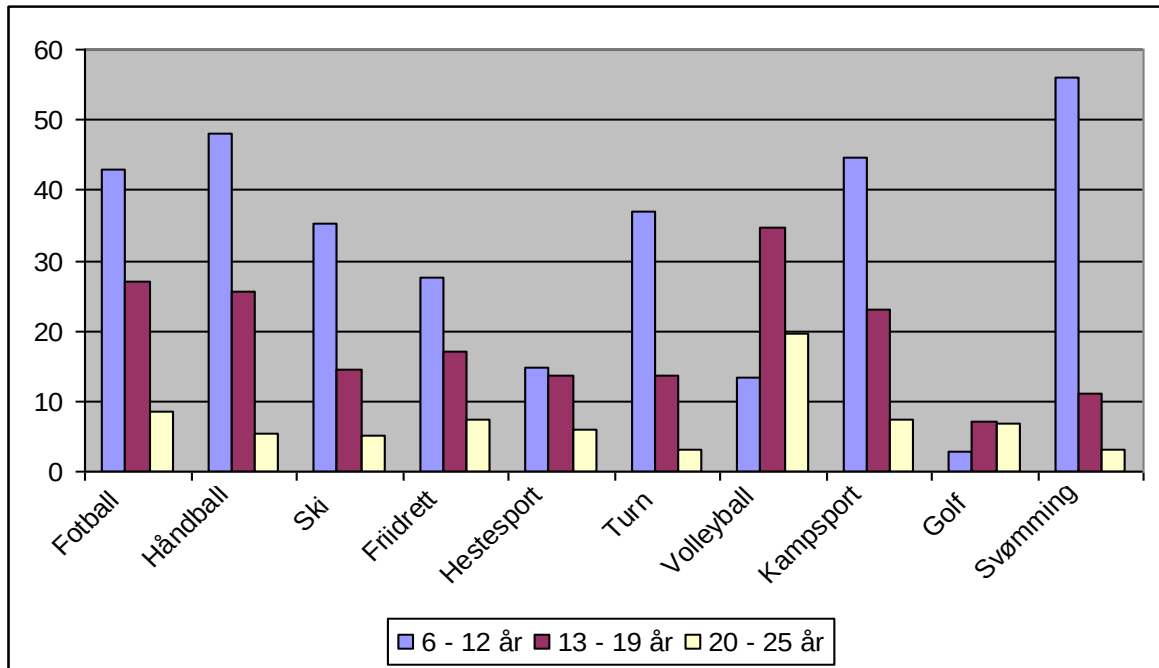
Nedenfor ser vi nærmere på den relative aldersfordelingen innenfor hver enkelt idrett. Da det i mange idretter er store forskjeller mellom jenter og gutters deltakelse, blir tallene for jenter og gutter presentert adskilt. Beregningsgrunnlaget for hver idrett er totalt antall aktive jenter/kvinner og gutter/menn innen hver idrett. Golf ser vi har en lav andel aktive jenter og gutter i disse tre aldersgruppene på grunn av at det er relativt mange voksne som er aktive.

Figur 6a: Andel aktive jenter (pr. idrett) i tre aldersgrupper. Tall fra 1.1.2012.

Fotball, håndball, ski, turn, kampsport og svømming har meget sterk nedgang i antall aktive jenter fra aldersgruppen 6 – 12 år til 20 – 25 år. Med unntak av hestesport, volleyball og golf har alle idrettene relativt flest aktive jenter i aldersgruppen 6 – 12 år, og relativt sterk nedgang til aldersgruppen 13 – 19 år. Sterkest nedgang mellom disse to aldersgruppene har svømming, men også turn og ski har sterk nedgang. Fra aldersgruppen 13 – 19 år til 20 – 25 år er det sterkest nedgang i lagidrettene. Hestesport og volleyball har en topp i antall aktive i aldersgruppen 13 – 19 år.

Aktivitetstallene for gutter er relativt lik som den var for jentene i de ti største ungdomsidrettene. Dette kan vi se ved å sammenligne figuren ovenfor (6a), med figuren for guttene nedenfor (6b).

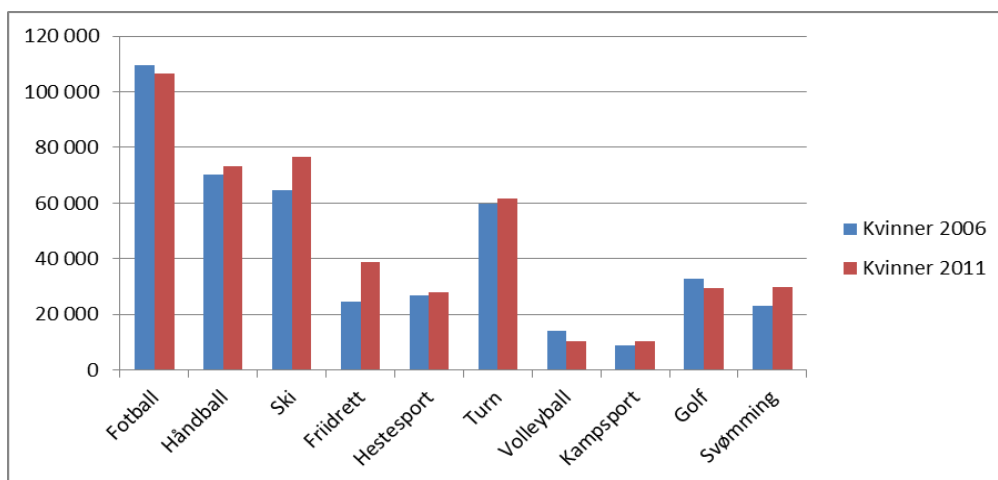
Figur 6b: Andel aktive gutter (pr. idrett) i tre aldersgrupper. Tall fra 1.1.2012.

Målt i antall utøvere, er det størst variasjoner i fotball, hvor den relative andelen aktive i aldersgruppen 20 – 25 år er nesten dobbelt så stor blant guttene som blant jentene. Aldersfordelingen er også noe annerledes blant jentene og guttene i hestesport. Denne forskjellen er representert ved få utøvere, og enkeltpersoner utgjør en stor relativ forskjell. I volleyball er det relativt flere menn i aldersgruppen 20 – 25, enn hva vi finner blant kvinnene.

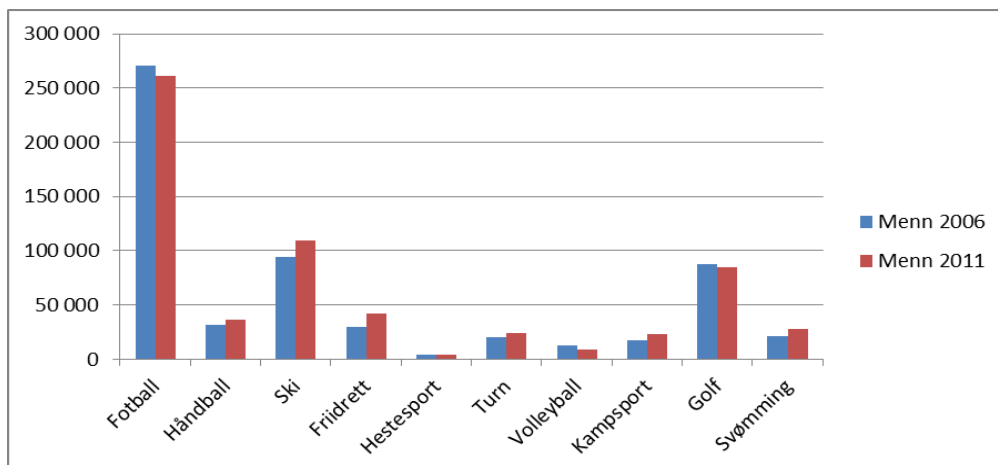
Egenskaper ved idrettene, og måten de organiseres og ledes på, er en betydningsfull variabel for å forstå deltakelsen i idretten. Det er viktig å merke seg at endring i aktiviteten med alderen er meget lik for gutter og jenter, nærmest uavhengig av det absolutte antall aktive. Hvor utbredt idretten er blant barn, er ikke særlig betydningsfullt for deltakelsen i ungdomsårene og tidlig voksen alder.

4.3 Utvikling 2006 – 2011

Antall registrerte idrettsaktive (pr. idrettsgren) er noe redusert fra 2006 til 2011. I 2006 var det nesten 620.000 aktive kvinner idrettsforbundet, men i 2011 var antallet redusert med omtrent 11.000. Det var nesten 957.000 aktive menn i 2006. I 2011 var antallet redusert med nesten 41.000 aktive. I figurene nedenfor ser vi at utviklingen varierer mellom idrettsgrenene.

Figur 7a: Totalt antall aktive kvinner. Aktivitetstall pr. 1.1.2007/2012.

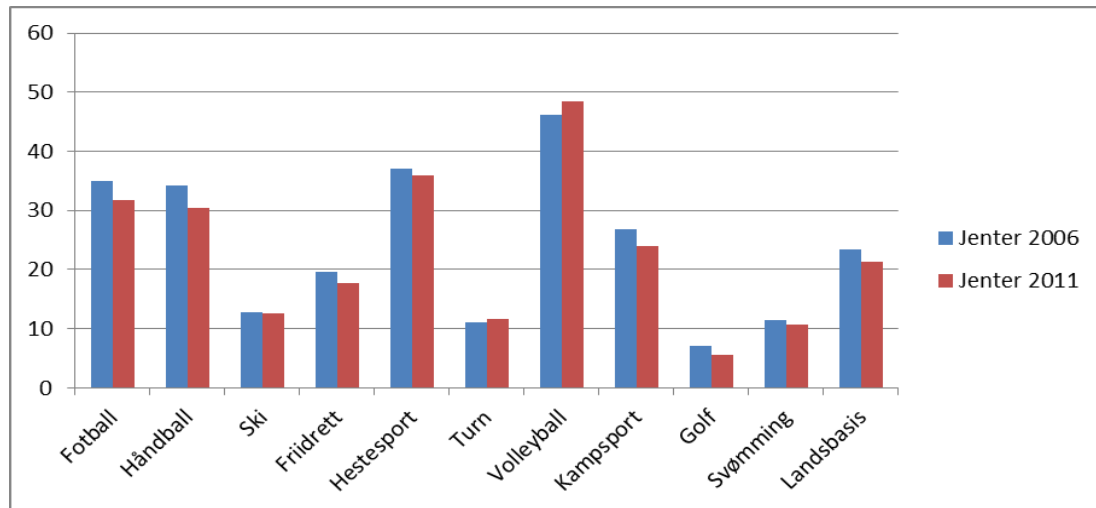

Figur 7b: Totalt antall aktive menn. Aktivitetstall pr. 1.1.2007/2012.

Figurene 7a og 7b viser at det blant de ti største idrettene er fotball, volleyball og golf som har nedgang i antall aktive fra 2006 til 2011. Friidrett har den sterkeste økningen, men både ski, svømming, kampsport, håndball, turn og hestesport har økning i antall aktive. Det er meget påfallende at utviklingen er relativt lik for kvinner og menn i alle de ti idrettene.

Andel 13 – 19 år

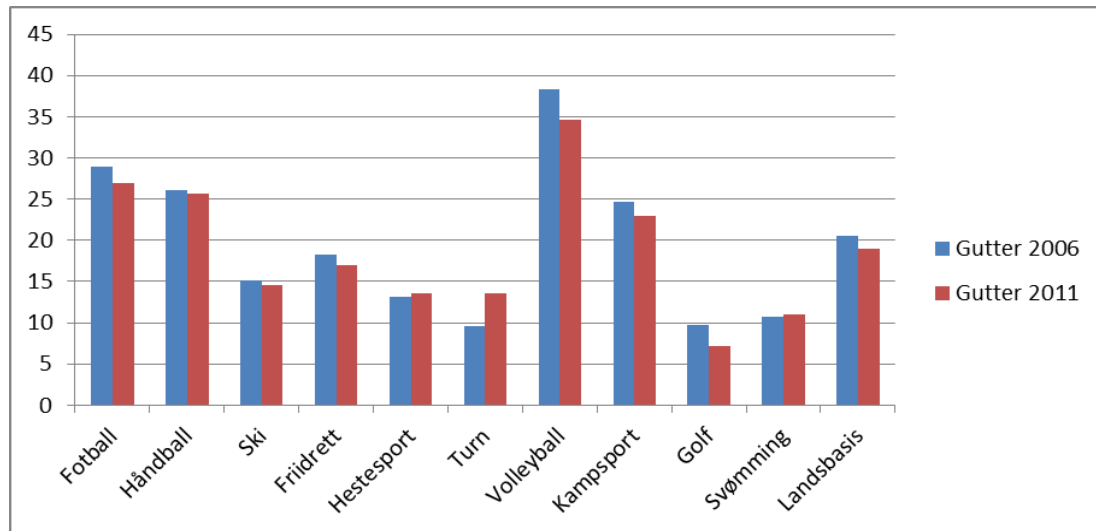
Som beskrevet tidligere er aldersgruppen av særlig stor betydning i forståelsen av ungdomsidretten. Nedenfor framstilles hvordan andelen aktive i aldersgruppen 13 – 19 år har utviklet seg fra 2006 til 2011 i de ti største idrettene.

Figur 8a: Andelen 13 -19 årige jenter i ti idretter. Tall pr. 1.1.2007/2011.

I figuren ser vi at andelen av de aktive jentene/kvinnene som er i alderen 13 – 19 år går ned fra 2006 til 2011 i de fleste idrettene. Med unntak av volleyball og turn har alle idretter nedgang i andelen aktive i denne alderen. Selv om andelen aktive jenter i alderen 13 – 19 år øker i volleyball, går antallet aktive ned i denne aldersgruppen. Dette skyldes at volleyball har stor nedgang i antall aktive fra 2006 til 2011(jfr. fig 7a). Turn har en reell økning, både relativt og i antall aktive i aldersgruppen 13 – 19 år.

Andelen gutter i alderen 13 – 19 år er også synkende i de fleste idrettene. Dette kommer fram i figur 8b nedenfor.

Figur 8b: Andelen 13 -19 årige gutter i ti idretter. Tall pr. 1.1.2007/2011.

Selv om det relativt er størst nedgang i golf, er det i fotball antall utøvere i aldersgruppen 13 – 19 år har gått mest ned. Turn skiller seg ut ved en relativ sterk økning i andelen av de aktive som er i alderen 13 – 19 år. Samtidig er det viktig å minne om at det er relativt få gutter som driver turn. I figuren ser vi også at andelen aktive tenåringsgutter har økt i svømming og hestesport. Det er få gutter som driver hestesport, slik at den relative økning er liten i antall personer.

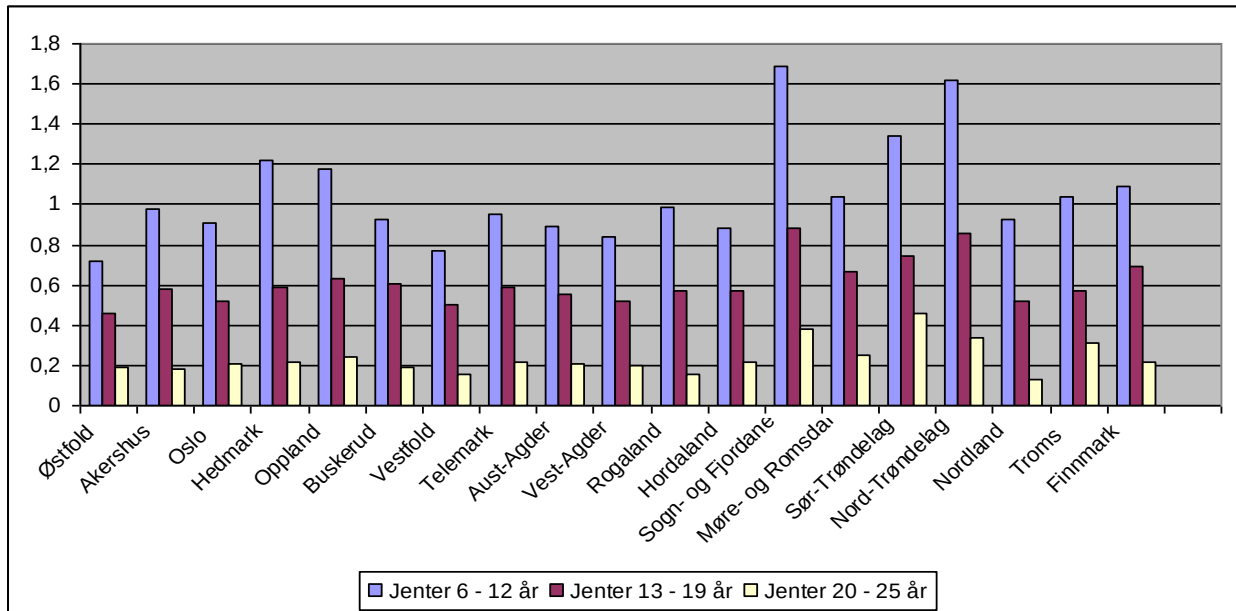
Fra 2006 til 2011 har det ikke skjedd store endringer i aktivitetstallene for de ti største idrettene blant tenåringene. De fleste har nedgang i andelen tenåringer, men noen har en positiv utvikling. Utviklingen er meget lik for gutter og jenter. Dette indikerer at forhold ved idrettene er avgjørende for å forstå utviklingstallene.

5. Variasjoner mellom fylkene (idrettskretsene)

Nedenfor ser vi nærmere på hvordan aktivitetstallene varierer mellom de ulike fylkene (idrettskretsene). For å gjøre framstillingen oversiktlig, presenteres jenter og gutter adskilt.

5.1 Alders- og kjønnsforskjeller

I figuren nedenfor presenteres aktivitetsindeksen (aktivitetsital dividert på befolkningstall) for jenter i hvert fylke, fordelt på tre årsklasser.

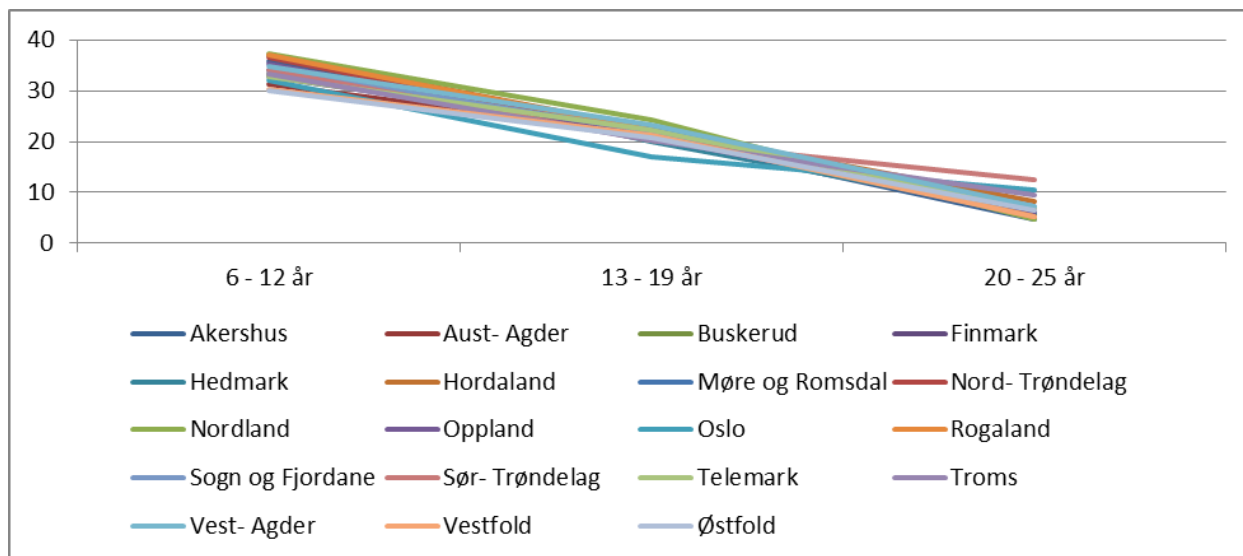

Figur 9a: Aktivitetsindeks for jenter i hvert fylke. Tre aldersgrupper. Tall pr. 1.1.2012.

Av figuren ser vi at Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag har flest aktive i alle tre årsklasser, sett i forhold til befolkningsgrunnlaget. Andelen av jenter i aldersgruppen 6 – 12 år som deltar i idrett, er dobbelt så stor i disse tre fylkene som i Østfold og Vestfold. I aldersgruppen 20 – 25 år er aktivitetsindeksen dobbelt så høy i Sør-Trøndelag, sammenlignet med de fleste fylkene.

Aktivitetsindeksen (andelen aktive) varierer sterkt mellom fylkene. For å kunne sammenligne den aldersmessige utviklingen presenteres andelen aktive i ulike aldersgrupper (av totalt antall aktive i hvert fylke/krets.)

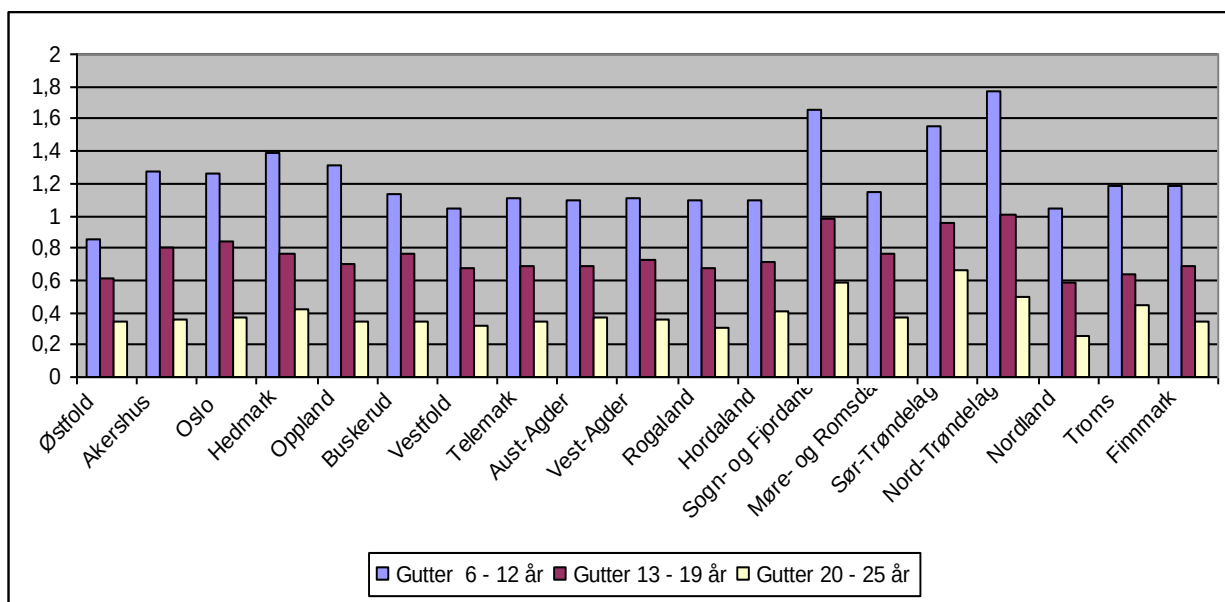
Den aldersmessige fordelingen blant jentene presenteres nedenfor.

Figur 9b: Andel aktive jenter i ulike årsklasser, fordelt etter fylke. Tall pr. 1.1.2012

Figuren illustrerer hvordan antall aktive synker med alderen i samtlige fylker. I alle fylkene er det mellom 30 % og 38 % av de aktive jentene som er i aldersgruppen 6 – 12 år. Med unntak av Oslo, er det 20 % – 25 % av de aktive som er i aldersgruppen 13 – 19 år. Oslo har en noe lavere andel aktive jenter i tenårene. I Sør-Trøndelag finner vi den relativt største andelen aktive kvinner i idretten. Dette er mest markert for aldersgruppen 20 – 25 år.

I og med at antallet aktive er langt lavere i aldersgruppen 20 – 25 år enn i de andre aldersgruppene, er det i denne aldersgruppen størst relativ forskjell mellom fylkene. Aktivitetstallene blant guttene følger det samme mønsteret som blant jentene. Blant guttene er det imidlertid noe mindre variasjon mellom fylkene, enn blant jentene.

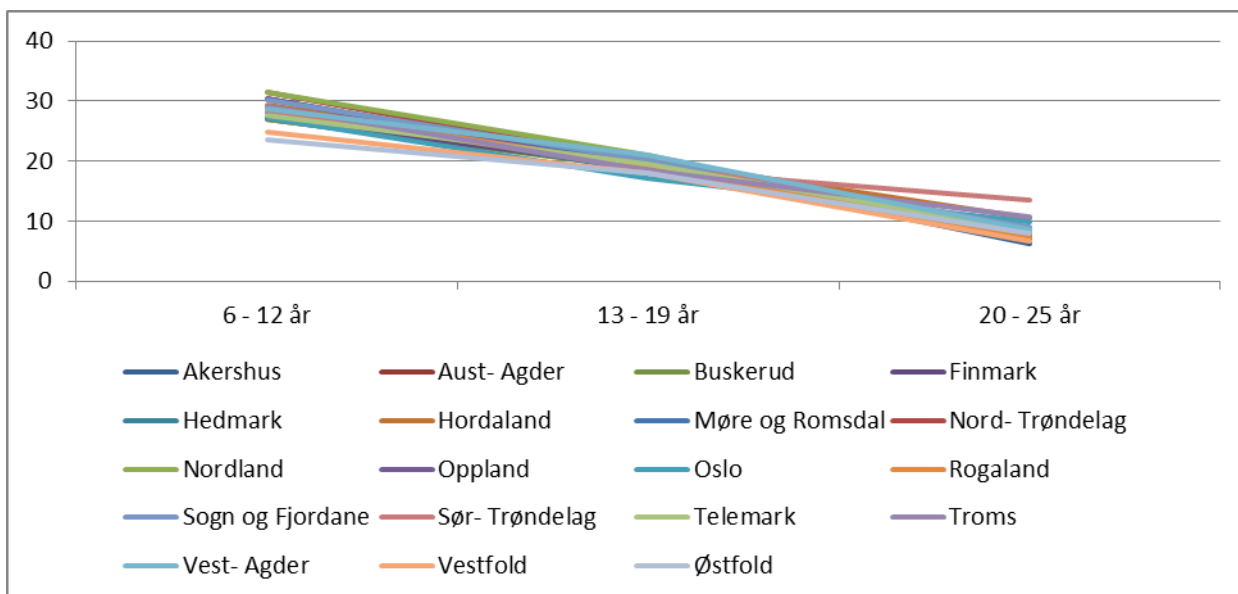
Figur 9c: Aktivitetsindeks for gutter i hvert fylke. Tre aldersgrupper. Tall pr. 1.12.2012.

Av figuren ser vi at Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag har flest aktive i alle tre årsklasser. Blant guttene i aldersgruppen 6 – 12 år er aktivitetsindeksen høyest i Nord-Trøndelag, tett fulgt av Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag. Aktivitetstallene er høye blant guttene i den yngste aldersgruppen. Av samtlige fylker er det kun Østfold som har færre idrettsaktive gutter enn befolkningstallet.

I aldersgruppen 20 – 25 år er det størst andel aktive i Sør-Trøndelag, tett fulgt av Sogn og Fjordane. I mange av fylkene er aktivitetsindeksen under 0,4, men ikke under 0,25. Blant kvinnene var det bare i fire fylker at aktivitetsindeksen var over 0,25 for denne aldersgruppen.

Det er betydelige variasjoner mellom fylkene, men langt mindre enn hva vi ser mellom idrettsgrener. De relative variasjoner er relativt lik for jenter og gutter.

For å kunne sammenligne den aldersmessige utviklingen, presenteres andelen aktive gutter i ulike aldersgrupper (av totalt antall aktive i hvert fylke/krets.)

Figur 9d: Andel aktive gutter i ulike årsklasser, fordelt etter fylke. Tall pr. 1.1.2012

I figuren ser vi nedgangen i aktivitetstallene med økende alder, er lavere blant menn enn hva vi så blant kvinner (figur 9b). Østfold og Vestfold har en noe lavere andel i den yngste aldersgruppen. Sør-Trøndelag skiller seg litt ut med høyest andel menn i aldersgruppen 20 – 25 år, på samme måte som for kvinnene. Noe av dette må forklares med at Trondheim har mange studenter i forhold til folketallet, samt et meget aktivt idrettslag.

Når vi ser samlet på alle idretter, finner vi at andelen av befolkningen som deltar varierer noe mellom fylkene. Den relative nedgangen i andelen aktive ser ut til å være relativt lik mellom fylkene. Det er ubetydelige endringer på fylkesnivå de siste årene når vi ser på aldersfordelingen. Aktivitetstallene er høyere for guttene enn jentene, men den relative nedgangen er større blant jentene (lik nedgang i absolutte tall). Når nedgangen i aktivitetstallene er så like mellom fylkene (kretsene), tyder dette på frafallet fra idretten ikke kan forklares med strukturelle forhold på fylkesnivå.

5.2 Utvikling 2006 - 2011

Tidligere i rapporten har vi vist hvordan aktivitetsindeksen (antall aktive i forhold til befolkningstallene) gikk ned med alderen. I de nasjonale tallene så vi at indeksen var relativt stabil fra 2006 til 2011, men at det var en viss nedgang i aldersgruppen 13 – 19 år. Aktivitetsindeksen har utviklet seg ulikt i fylkene fra 2006 til 2011.

Tabell 1a: Endring i aktivitetsindeks for jenter fra 1.1.2007 til 1.1.2012.

	6 - 12 år	13 - 19 år	20 - 25 år
Østfold	0	-0,18	0
Akershus	0,06	-0,14	-0,03
Oslo	-0,29	0,18	0,07
Hedmark	0,05	-0,10	-0,02
Oppland	0,13	-0,05	-0,06
Buskerud	0,03	-0,15	-0,04
Vestfold	0,05	-0,08	-0,06
Telemark	0,02	-0,05	-0,05
Aust-Agder	0,18	-0,02	0
Vest-Agder	-0,01	-0,06	0,01
Rogaland	0,04	-0,11	-0,06
Hordaland	-0,02	-0,05	-0,03
Sogn- og Fjordane	0,29	-0,23	-0,11
Møre- og Romsdal	-0,05	-0,15	-0,09
Sør-Trøndelag	0,06	0	-0,05
Nord-Trøndelag	0,21	-0,21	-0,05
Nordland	0,09	-0,08	-0,05
Troms	-0,11	-0,04	0,04
Finnmark	0	-0,10	-0,09

I tabellen ser vi tre fylker med en særlig positiv endring i den yngste aldersgruppen. Den er sterkest i Sogn og Fjordane, etterfulgt av Nord-Trøndelag og Aust-Agder. I Oslo er det en sterk negativ endring. I aldersgruppen 13 – 19 år er det en sterk positiv endring i Oslo. Sterkest negativ endring er det i Sogn og Fjordane, tett fulgt av Nord-Trøndelag, Østfold og Buskerud. I aldersgruppen 20 – 25 år er det mest positiv utvikling i Oslo. Sterkest negativ endring er det i Sogn og Fjordane, tett fulgt av Møre og Romsdal og Finnmark.

Også blant guttene har aktivitetsindeksen utviklet seg ulikt i fylkene fra 2006 til 2011.

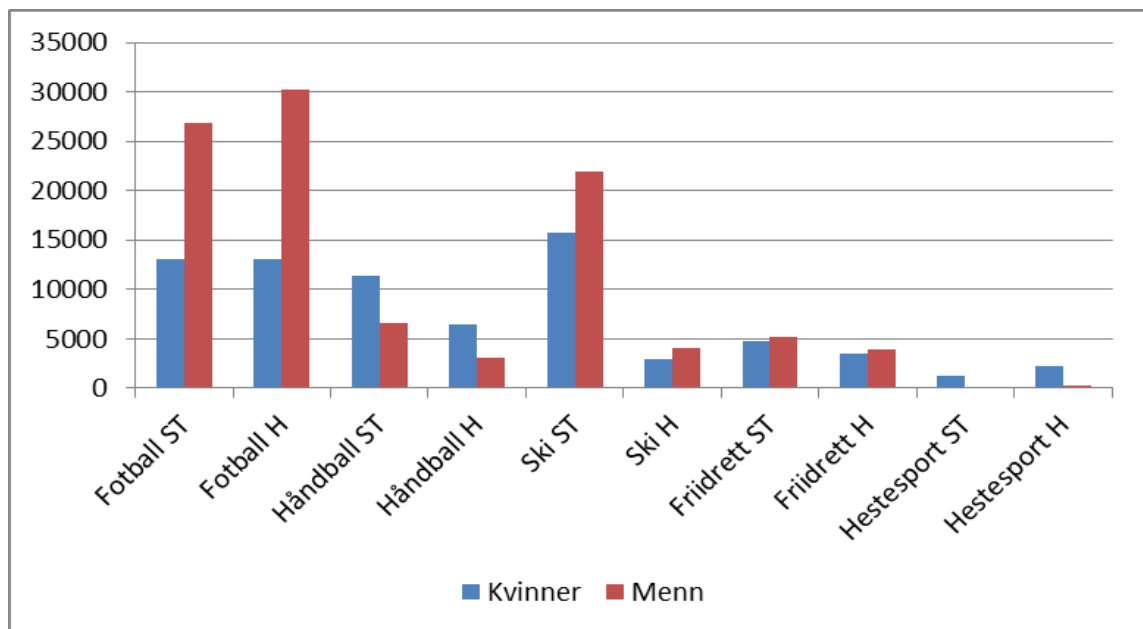
Tabell 1b: Endring i aktivitetsindeks for gutter fra 1.1.2007 til 1.1.2012.

	6 - 12 år	13 - 19 år	20 - 25 år
Østfold	-0,04	-0,14	-0,06
Akershus	0,06	-0,16	-0,02
Oslo	-0,27	-0,21	0,12
Hedmark	-0,08	-0,19	-0,05
Oppland	0,08	-0,18	-0,09
Buskerud	-0,04	-0,22	-0,11
Vestfold	0,08	-0,08	-0,08
Telemark	-0,07	-0,08	-0,14
Aust-Agder	0,16	-0,11	0
Vest-Agder	0,10	-0,02	0,03
Rogaland	0,03	-0,13	-0,05
Hordaland	0,04	-0,08	0,01
Sogn- og Fjordane	0,11	-0,22	-0,19
Møre- og Romsdal	-0,10	-0,14	-0,13
Sør-Trøndelag	0,13	0,06	-0,07
Nord-Trøndelag	0,22	-0,15	-0,05
Nordland	0,05	-0,11	-0,03
Troms	-0,10	-0,11	0,06
Finnmark	0	-0,13	-0,07

Hovedtendensen er at aktivitetsindeksen endres positivt for den yngste aldersgruppen, mens den for de to eldste gruppene endres negativt. Nord-Trøndelag har den mest positive utvikling av aktivitetsindeksen i aldersgruppen 6 – 12 år. I Oslo er det stor nedgang i de to yngste aldersgruppen. Sogn- og Fjordane og Buskerud har sammen med Oslo størst nedgang i aktivitetsindeksen for aldersgruppen 13 – 19 år. Sør-Trøndelag er det eneste fylket som har en positiv utvikling av aktivitetsindeksen for tenåringene. I aldersgruppen 20 – 25 år er det sterkest nedgang i Sogn- og Fjordane, men også relativ sterk nedgang i Telemark. Sterkest positiv utvikling blant menn i alderen 20 – 25 år finner vi i Oslo.

5.3 Variasjoner mellom idretter i fylker

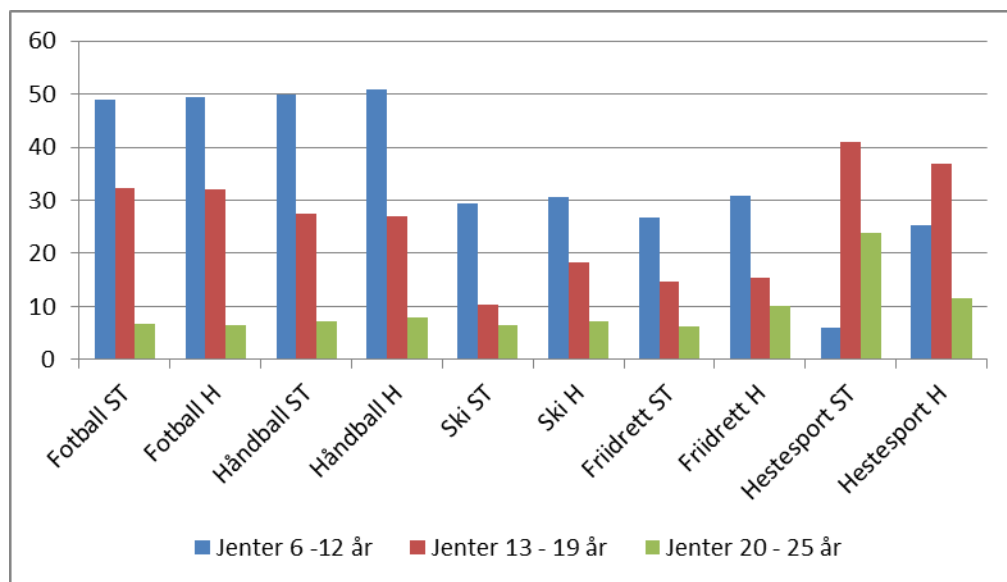
Det er vanskelig å gjøre en meningsfull helhetlig analyse av variasjoner mellom idretter i fylker. Dette skyldes delvis store variasjoner i hvor utbredt de ulike idrettene er i de ulike fylkene. For mange idretter er det også en analytisk utfordring med lave aktivitetstall, som endres raskt fra år til år. For å gjøre framstillingen mest mulig oversiktlig, og sammenlignbar, har vi valgt å fokusere på de fem største ungdomsidrettene (for aldersgruppen 13 – 19 år på landsbasis). Det vil bli fokusert på hvordan fordelingen mellom gutter og jenter varierer, og mellom ulike aldersgrupper. I denne rapporten vil det være for omfattende å vise variasjoner i alle fylker og alle kommuner. Analysen er derfor begrenset til to fylker. Sør-Trøndelag og Hordaland er valgt, da disse har noe ulik aktivitetsindeks (figur 9 a-d). Begge fylkene har demografiske fellestrekk, med en stor by i fylket og mer spredtbygde kommuner. I figuren nedenfor presenteres antall aktive i de fem største ungdomsidrettene, i Sør-Trøndelag og Hordaland.

Figur 10: Antall aktive i fem idretter i Hordaland og Sør-Trøndelag pr.1.1.2012. (Tall for Sør-Trøndelag multiplisert med 1,6 – kompensasjon for befolkningsulikheter.)

Av figuren ser vi at andelen kvinner og menn i de ulike idrettene følger de nasjonale tallene. Antallet som deltar i fotball og friidrett er relativt likt i de to kretsene. I Sør-Trøndelag er det langt flere som er aktive skiutøvere, og en god del flere som driver håndball. Hestesport er mer utbredt i Hordaland enn i Sør-Trøndelag, og det er noen flere menn som spiller fotball i Hordaland.

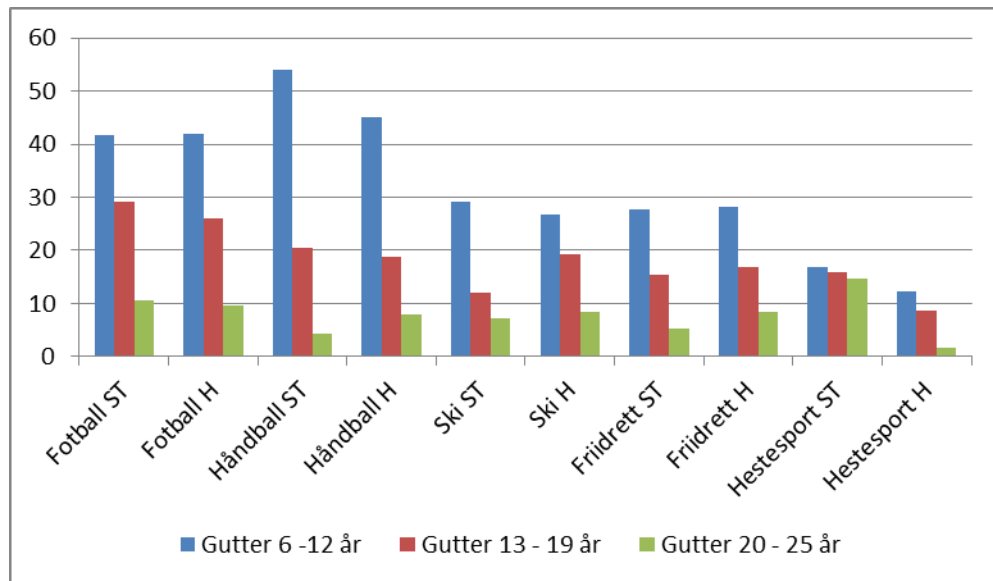
Vi skal se på hvordan den relative aldersfordelingen er i de fem største idrettene. I hvilken grad vil utbredelsen av idretten påvirke alderssammensetningen?

Figur 11a: Andel aktive jenter i 5 idretter i Hordaland og Sør-Trøndelag. (1.1.2012)

Den aldersmessige fordelingen blant jentene er ulik i de ulike idrettene, men relativt lik mellom Sør-Trøndelag og Hordaland. Selv om håndball er mer utbredt i Sør-Trøndelag enn Hordaland, finner vi nesten identisk alderssammensetning. Ski står langt sterkere i Sør-Trøndelag enn i Hordaland, men relativt lik aldersfordeling (relativt færre i aldersgruppen 13 – 19 år i Sør-Trøndelag). Rekrutteringen til hestesport skjer i noe høyere alder i Sør-Trøndelag enn i Hordaland.

Blant guttene finner vi den samme tendensen som vi så blant jentene. Hvor utbredt idretten er i fylket, ser ikke ut til å påvirke alderssammensetningen. Dette kommer fram i figuren nedenfor.

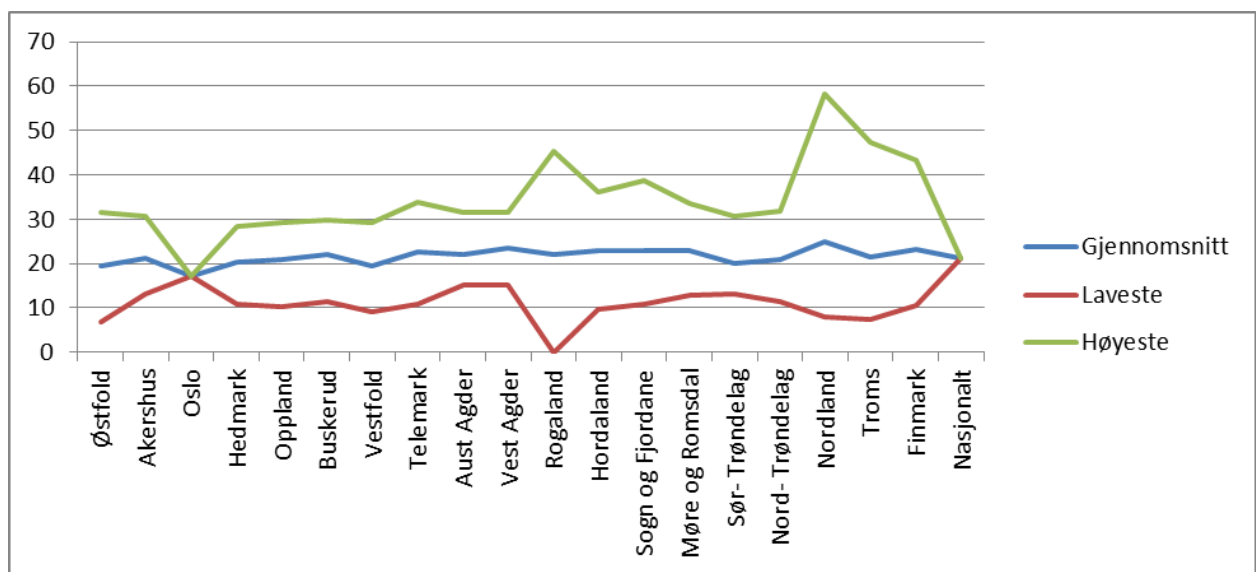
Figur 11b: Andel aktive gutter i 5 idretter i Hordaland og Sør-Trøndelag. (1.1.2012)

Hovedinntrykket er lik aldersmessig utvikling i begge fylker. Hvor sterkt idretten står i et fylke, ser ikke ut til å påvirke alderssammensetningen blant guttene. For fotballen finner vi nærmest identisk alderssammensetning i Sør-Trøndelag og Hordaland. Til tross for at håndball er mer utbredt i Sør-Trøndelag enn Hordaland, finner vi at andelen i alderen 20 – 25 er høyest i Hordaland. Ski er mest utbredt i Sør-Trøndelag, men har relativt færre i aldersgruppen 13 – 19 år enn hva vi ser i Hordaland. Aldersfordelingen i hestesport bør ikke fortolkes for sterkt, da det er relativt få gutter/menn som driver hestesport.

Den aldersmessige fordelingen av utøverne i ulike idretter er lik i fylkene. Det er således grunn til å hevde at alderssammensetning i idrettene, ikke kan forklares med hvor utbredt idrettene er.

6. Variasjoner mellom kommunene

Ovenfor var vi inne på hvor sterkt aktivitetstallene varierer mellom fylkene, og hvordan disse ulikhetene blir ytterligere forsterket når vi ser på enkelte idretter. Når vi analyserer på kommunenivå, blir ulikhetene ytterligere forsterket. Noen kommuner har færre enn 1000 innbyggere, mens flere har mer enn 100.000 innbyggere. I noen kommuner tilbys bare noen få idretter, mens i andre kommuner er det opp mot 30 idretter som tilbys. For å illustrere de sterke variasjonene kommunene i mellom, presenteres nedenfor andelen aktive jenter i alderen 13 – 19 år (av totalt antall aktive jenter/kvinner) i kommunene. Tallene presenteres som gjennomsnitt for kommunene i fylkene og laveste og høyeste verdi i kommunene.

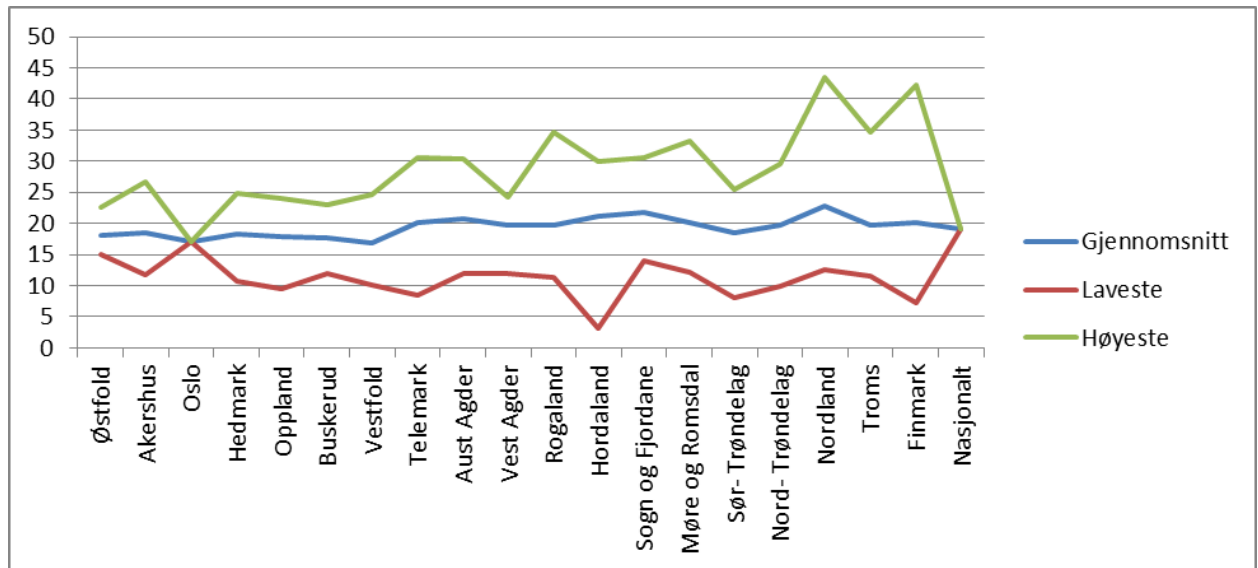

Figur 12a: Andel jenter i alderen 13 – 19 år pr. kommune, fordelt etter fylke. Prosent av alle aktive. Tall pr. 1.1.2012.

De store forskjellene mellom laveste og høyeste andel tenåringer i idrettslagene i kommunene, skyldes lokale forhold. I en kommune i Nordland er nesten 60 % av de kvinnelige utøverne i alderen 13 – 19 år, mens i en kommune i Rogaland er det ingen aktive jenter i alderen 13 – 19 år. For de fleste fylkene er det rundt 10 % som er laveste

andel aktive i denne aldersgruppen i kommunene. De maksimale verdiene ligger rundt 30 %, mens tre fylker har kommuner med andel på rundt 40 %.

På samme måte som for jentene varierer andelen aktive gutter i alderen 13 – 19 år.

Figur 12b: Andel gutter i alderen 13 – 19 år pr. kommune, fordelt etter fylke. Prosent av alle aktive. Tall pr. 1.1.2012.

I figuren ser vi det er store forskjeller mellom laveste og høyeste andel 13 – 19-årige gutter i idrettslagene. De kommunale forskjellene i deltakelsen blant guttene er meget lik fordelingen blant jentene. Både i Nordland og Troms er det kommuner hvor over 40 % av de mannlige utøverne er i alderen 13 – 19 år. I Hordaland er det en kommune hvor utøverne i alderen 13 – 19 år utgjør mindre enn 5 % av antall mannlige utøvere.

De store kommunale variasjonene viser at deltakelsen i idretten må forstås i lys av lokale forhold. Idrettstilbudet for ungdom utformes lokalt. Vedlagt denne rapporten er det laget en tabell som viser andelen aktive utøvere i aldersgruppene 6 – 12 år, 13 – 19 år og 20 – 25 år for hver kommune i Norge. Tallene er både totalt, og fordelt på de tre største idrettene; fotball, håndball og ski.

7. Sammenfattende analyse

Nedenfor presenteres en enkel sammenfattende analyse av aktivitetstallene i idrettsforbundet. Det er utøverne selv som velger sin idrettsdeltakelse. Dette valget kan være innenfor det tilbudet som finnes, men vi ser også at ungdom skaper sitt eget tilbud. Vi vil derfor avslutningsvis i denne analysen, presentere noe av den forskning som finnes om ungdoms idrettsdeltakelse.

7.1 Aktivitetstallene

Analysen av aktivitetstallene viser at **idrettsgren er den klart viktigste variabelen** for å forstå ungdoms idrettsdeltakelse på nasjonalt nivå. Dette gjelder både for historisk utvikling, utbredelse rundt omkring i landet, antall utøvere, kjønnsfordeling og aldersfordeling. Det kan dermed fort bli misvisende å analysere idrett i sin alminnelighet. Analysene må knyttes til forhold, eller egenskaper, ved de enkelte idrettene og deres utvikling over tid. Eksempelvis må den høye deltakelsen i fotball forstås i lys av hva fotballforbundet har arbeidet med, både lokalt, regionalt og nasjonalt over mange år. På samme måte må det store frafallet fra fotballen etter hvert som utøverne kommer opp i ungdomsårene, forstås i lys av hvordan fotballen organiseres og drives på alle nivå. Når vi ser på tallene for idrettslagene ser vi de største variasjonene. En kan derfor argumentere for at **idrettstilbudet i den enkelte treningsgruppe** er den viktigste faktor for å forstå hvorfor utøvere opprettholder eller avslutter sin idrettsdeltakelse.

Aktivitetstallene varierer sterkt med **utøvernes alder**. Blant barn er aktivitetstallene høyere enn befolkningstallene. Dette skyldes at de fleste barn deltar i idretten, og at mange barn deltar i flere idretter. Etter hvert som barna kommer opp i ungdomsårene avslutter de fleste sin idrettsdeltakelse, og mange idretter har et meget stort frafall av utøvere. Det er imidlertid idretter med flere aktive ungdommer enn barn. Dette viser at

frafallet med alderen må forstås innenfor rammene av den enkelte idrett. Et viktig funn i denne analysen er at aktivitetstallene for ulike aldersgrupper er meget ensartet innen den enkelte idrett, når vi ser på ulike fylker, kommuner og sammenligner tallene for gutter og jenter.

Det er store variasjoner **mellom kommunene** når det gjelder hvilke idrettstilbud som finnes, antall utøvere i de ulike idrettene, kjønnsfordeling og aldersfordeling. Det er vanskelig å finne generelle forhold som kan forklare de store kommunale variasjonene. Kommunale variasjoner i demografi og idrettsanlegg forklarer i liten grad lokale variasjoner i idrettsaktiviteten. Skal et idrettsanlegg skape aktivitet, må det knyttes til aktive personer som ønsker å tilrettelegge for aktivitet. På samme måte ser vi at mange kan skape mye idrettslig aktivitet, til tross for dårlig anleggssituasjon og utfordrende demografiske forhold.

Analysen viser at **gutter og jenter har noe ulike preferanser** av idretter. Disse ulikhetene er relativt like nasjonalt, fylkesvis og kommunalt. Tallene viser at den aldersmessige fordelingen av utøverne er lik på alle geografiske nivå. Relativt går aktivitetstallene noe sterkere ned med alderen blant jentene enn blant guttene.

Aktivitetstallene for idretten samlet viser at det er **færre ungdommer** (13 – 19 år) som deltar i dag enn hva det var for fem år siden. Noen idretter har hatt en større nedgang enn idretten samlet, mens andre har hatt en økning i samme periode. Konkurransen mellom idretter er en årsak til disse endringene. Når den samlede deltakelsen i idretten går ned, er det kanskje et tegn på at idretten har en stor utfordring i å opprettholde sin posisjon som attraktivt treningstilbud for ungdommer og yngre voksne. I samme periode som idretten har fått færre aktive ungdommer, har andre treningstilbud økt rekrutteringen.

Utøverne velger selv om de vil delta i idrett eller ikke. Selv om aktivitetstallene synker, er det mange ungdommer som fortsetter sin deltakelse. Det betyr at det samme idrettslige

tilbudet oppleves ulikt av utøverne. For å få en dypere forståelse av hvilke faktorer som påvirker idrettsdeltakelsen, er det behov for komplekse analyser av 1) idrettens innhold på lokalt nivå, og 2) utøvernes opplevelse av idretten.

Det er ikke gjennomført nasjonale systematiske analyser av idrettens innhold på lokalt nivå. Det er gjennomført flere analyser av hvordan utøvere opplever idretten, og som derfor gir en forståelse av de unges valg om idrettsdeltakelse eller ikke. Noen av disse studiene presenteres nedenfor.

7.2 Studier av ungdoms idrettsdeltakelse

Både nasjonalt og internasjonalt er det forsket på ungdoms motiver for å slutte i organisert idrett. Den internasjonale forskningen blir i stor grad preget av faktorer knyttet til ferdigheter, skader, konkurranse, tidspress grunnet skole og jobb, samt utøvernes forhold til trenere, foreldre og venner. Disse faktorene er også gjeldende i den nordiske forskningen på feltet. I korte trekk kan man hevde at frafall er en kompleks prosess som både er påvirket av faktorer som ligger utenfor idretten og faktorer knyttet til selve idrettens innhold.

Som forskningsområde er frafall fra idrett bedre undersøkt i Norge enn i henholdsvis Island, Finland, Sverige og Danmark. Flere av de norske studiene tar utgangspunkt i ungdom fra Oslo. Man finner også studier gjennomført i henholdsvis Sør- Trønderske bygder, Nord- Trøndelag, Bø, Kristiansand, Akershus, Rogaland, Vestfold og Møre og Romsdal. Enkelte studier oppgir imidlertid ikke geografisk begrensning, mens andre har et landsdekkende utvalg. Funnene i de landsdekkende studiene sammenfaller godt med de geografisk begrensede studiene. Den geografiske variasjonen innad i Norge er altså liten. Den nordiske forskningen er på mange områder mangelfull. Få studier har undersøkt ulike idretter hver for seg. Blant de som kun tar utgangspunkt i en idrett, er flesteparten

gjennomført på ungdom som deltar i organisert fotball. I tillegg kommer kjønns- og aldersforskjeller som manglende kunnskap. Enkelte studier rapporterer derimot at andelen ungdommer som deltar i organisert idrett synker utover tenårene.

Noe som er relativt godt kartlagt er ungdoms begrunnelser for å slutte. Det finnes imidlertid få forslag til konkrete forbedringer for å forhindre frafall. Dette kan skyldes at samtlige studier baserer seg på svar fra ungdom som er eller har vært aktive i den organiserte idretten. Studier som undersøker hva som skjer innad i selve idretten er derimot en tydelig mangel.

Som en del av et større forskningsprogram kalt "Cardiovascular Risk in Young Finns", har Telama, Laakso og Yang (1994) og Yang, Telama og Laakso (1996) utført langsgående studier der de undersøker hvilken betydning foreldre har for finske barn og ungdoms idrettsdeltagelse. Det er ikke oppgitt geografiske begrensninger, noe som tyder på et landsdekkende utvalg. Begge studiene konstatere at barns og ungdoms idrettsdeltagelse er høyere i familier der foreldrene er fysisk aktive sammenlignet med familier der foreldrene er inaktive. Studiene fremhever også at utøvere som har foreldre med en høy sosial status og utdanning, i mindre grad faller fra idretten enn de som har foreldre med lav sosial status og utdanning.

Frantzen og Peterson (2004) har undersøkt frafallsårsaker blant gutter og jenter som deltar i ulike fotballag fordelt over seks fotballdistrikt i Sverige. Funnene viser at geografisk plassering av aktiviteten i stor grad er irrelevant for om ungdommene velger å slutte. Studien dokumenterer videre at utøvere som rapporterer høy besittelse av sosial kapital i form av klassekamerater og venner, samt høy grad av fotballkapital i form av kompetanse og ferdigheter, velger å fortsette sin deltagelse i større grad enn de som rapporterer lave verdier. Dette er funn som stemmer på tvers av samtlige seks fotballdistrikt.

Flere av studiene fra Norge er gjennomført på barn og/eller ungdom fra Oslo. Ommundsen og Vaglum (1991), Ommundsen og Vaglum (1997) og Ommundsen (1992) har alle undersøkt frafallsårsaker blant gutter som deltar i organiserte fotballag i Oslo. Samtlige konstaterer at utøvernes opplevelse av egne ferdigheter har betydning for frafall, de som rapporterer lave ferdigheter er mer tilbøyelig til å ende sin fotballdeltagelse sammenlignet med de som rapporterer høye verdier. Ommundsen (1992) finner også at en følelse av å være sosialt inkludert i fotballaget er en viktig faktor for utøvernes motivasjon for å fortsette sin deltagelse. Videre viser det seg at støtte fra foreldre og trenere fører til større trivsel under deltagelsen og dermed kan bidra til å forhindre frafall. Ommundsen og Vaglum (1992) har også tatt utgangspunkt i gutter som deltar i organiserte fotballag i Oslo. I motsetning til de ovennevnte studiene består utvalget i dette tilfellet av gutter som rapporterer symptomer på antisosial atferd. Resultatene indikerer at utøverne ønsker å fortsette sin fotballdeltagelse om de føler de liker aktiviteten, oppfatter seg selv som en kompetent fotballspiller, er i stand til å kontrollere sin aggresjon og har gode relasjoner til de andre utøverne på laget. Utøvere som rapporterte lave verdier på de ovennevnte faktorene er på den andre siden mer tilbøyelige til å ende sin fotballdeltagelse.

Strandbu og Bakken (2007) oppsummerer resultater fra den delen av *Ung i Oslo 2006* som omhandler ungdoms forhold til trening og deltagelse i idrettsaktiviteter. Dataene involverer mer enn 11 000 ungdommer i alderen 14 – 17 år bosatt i Oslo. Svært strenge krav om å være god og mer tid til skolearbeid er de hyppigste oppgitte grunnene for frafall blant ungdommene. At idretten ble for useriøs og at det ble for mye lek er det svært få som slutter opp om. Det er altså flere som slutter fordi konkurransen blir for dominerende, enn fordi idretten blir for useriøs.

Eidem (2009) gjennomførte en studie på ungdom på idrettslinjen ved Gimle videregående skole. Samtlige respondenter oppgav at de var medlem av et idrettslag eller annen fast organisert aktivitet. I likhet med enkelte av de ovennevnte studiene var målet blant annet

å undersøke sammenhengen mellom ferdigheter og frafall. Funnene sammenfaller godt med tidligere studier da det viser seg at de som har gode ferdigheter har få tanker om å slutte sammenlignet med de som rapporterer dårlige ferdigheter.

I en langsgående studie over tre år har Sisjord (1993) sett nærmere på frafallsårsaker blant gutter og jenter fra rurale strøk sør i Norge, nærmere bestemt Bø. Studien konstaterer at frafall i stor grad ser ut til å ha sammenheng med sosial bakgrunn og vennegruppens fritidsinteresser. Opplevelser knyttet til idretten har også stor betydning, eksempelvis rapporterer de som deltar flere positive emosjoner knyttet til deres deltagelse sammenlignet med de som slutter.

Aspvik, Sæther, og Ingebrigtsen (2012) undersøker hvordan ungdom i Sør- Trønderske bygder opplever sitt eget oppvekstmiljø generelt, med særlig vekt på skole og fritidsaktiviteter. De unges fysiske aktivitetsnivå og idrettsdeltagelse er to av aspektene som vies oppmerksomhet. Det konstateres at de fleste ungdommene er fysisk aktive, mens nesten halvparten trener eller konkurrerer i idrettslag to dager i uken eller oftere. Det viser seg videre at de fleste trives godt i idretten, både på trening og under konkurranse. Andelen som trives i konkurranser er derimot lavere enn andelen som trives på trening. Dette kan tyde på at sterk konkurransefokusering i idretten kan føre til at noen velger å avslutte deltagelsen.

I en undersøkelse på skoleelever fra Møre og Romsdal var målet til Ingebrigtsen (2004) å kartlegge ungdoms fysiske aktivitetsnivå, både organisert og uorganisert. Studien er gjennomført på 10 ungdomsskoler fordelt over 6 kommuner, to fra henholdsvis Nordmøre, Romsdal og Sunnmøre. Det er representert kommuner fra både ytre og indre strøk. To bykommuner, to mellomstore og to mindre kommuner. Svarene fra elevene viser at det er liten forskjell i aktivitet mellom de ulike områdene i fylket, mellom kommunene og mellom skolene. Det viser seg videre at idrettsdeltagelsen blant

ungdommene avtar med alderen. Datamaterialet gir ikke mulighet til å vurdere mulige årsaker til frafallet.

Hansen (1999), Seippel (2005) og Solenes og Strandbu (2007) har samtlige tatt utgangspunkt i data fra undersøkelser med et tilfeldig utvalg medlemmer i norske idrettslag. Det er ikke oppgitt geografiske begrensninger, noe som tyder på et landsdekkende utvalg. Både Seippel (2005) og Hansen (1999) rapporterer at skader, dårlige treningstilbud, andre interesser og lite tid til skolen er gjeldende frafallsårsaker blant ungdom. I tillegg rapporterer både Seippel (2005) og Solenes og Strandbu (2007) at enkelte ungdommer velger å slutte på grunn av at de ikke lengre synes idretten de utøver er gøy.

Samlet kan man hevde Norge har utgitt klart flere publikasjoner som omhandler frafall fra idrett sammenlignet med de resterende nordiske landene. Det mangler spesielt forskning fra Island og Danmark. Ulikheter i antall publikasjoner kan skyldes at forskningen er skrevet på morsmål og ikke er tilgjengelig på engelsk. Man kan hevde det ikke eksisterer store geografiske ulikheter innad i Norge når det kommer til barn og ungdoms motiver for å slutte i idrett. Dette på grunn av at studiene med et landsdekkende utvalg i stor grad dekker de samme faktorene som de geografisk begrensede studiene, samt rapporterer like funn.

Analyser av idrettsgrener

I en langsgående studie over 25 år følger Enoksen (2011) en gruppe lovende friidrettsutøvere som samtlige klassifiseres som potensielle eliteutøvere. Målet var å identifisere motivene til frafallet blant utøverne som valgte å slutte i løpet av studiets gang. Funnene viser at hovedårsakene var skader, stagnasjon i prestasjoner, for høye krav fra skolen og mangel på motivasjon. Noen av utøverne rapporterte også sosiale faktorer, deltagelse i annen idrett, krevende arbeidssituasjon samt ekteskap og familie som motiv.

Hansson og Subotic (2010) har utført intervju på 9 jenter på 16 år som tidligere har deltatt i organisert idrett. Tre av jentene har spilt fotball, to basket, en dans, en gymnastikk, en svømming og en ridning. Det påpekes at årsakene til at de valgte å bortprioritere idrett i noen grad varierer mellom jentene. De som hadde vært aktive innenfor lagidrettene fotball og basket rapporterte at de først og fremst sluttet på grunn av at laget de deltok i tok en annen form. Dette resulterte i at gruppedynamikken ble forandret noe som videre ledet til at jentene til slutt valgte å slutte. De nevner også at flere av jentene i laget de deltok i følte likedan, noe som resulterte i at de også valgte å slutte. Enkelte av frafallsårsakene viser seg derimot å være gjeldende på tvers av de ulike idrettsgrenene. Eksempelvis var kravene fra idretten i relasjon med skolens økende krav, en av de viktigste bidragsfaktorene blant samtlige.

Ungdommene i utvalget til Ingebrigtsen (2004) driver med ulike idretter, henholdsvis fotball, handball, ski, friidrett, orientering, turn, kampsport og andre ballidretter. Fotball er størst både blant gutter og jenter, der omtrent halvparten av guttene deltar. Mange jenter, men få gutter deltar i handball. Det viser seg derimot at frafallet er større enn deltagelsen i samtlige idretter. Relativt er frafallet størst i ski. I absolutte tall er det størst frafall i fotball. Hvorfor ungdommene velger å slutte blir derimot ikke undersøkt. Haavelmoen (2012) og Fjeldvang (2012) undersøker årsaker til frafall fra fotball i sine studentoppgaver. Studiene benytter samme spørreskjema og utvalg. Utvalget består av 9. og 10. klasse ved en ungdomsskole på et tettsted på Østlandet. Funnene viser at det ofte er en kombinasjon av flere faktorer som fører til frafall. Den årsaken som får størst oppslutning er imidlertid at andre interesser tar overhånd. Deltagelse i annen idrett er også en gjeldende årsak for mange av respondentene.

Flere andre studier på feltet har også begrenset seg til å undersøke frafallsårsaker blant ungdom som deltar i organisert fotball (Frantzen & Peterson, 2004; Nache, Bar-Eli, Perrin, & Laurencelle, 2005; Ommundsen, 1992; Ommundsen & Vaglum, 1991, 1992, 1997; Skard & Vaglum, 1989). På tvers av studiene rapporteres det i stor grad like funn.

Eksempelvis er betydningen av ferdigheter (Frantzen & Peterson, 2004; Ommundsen, 1992; Ommundsen & Vaglum, 1991, 1992, 1997) og få venner i fotballaget (Frantzen & Peterson, 2004; Ommundsen, 1992; Ommundsen & Vaglum, 1992; Skard & Vaglum, 1989) gjeldende i flere av undersøkelsene.

Seks studier som ikke er tilgjengelig elektronisk har ut fra tittelen å dømme begrenset seg til å undersøke spesifikke idrettsgrener. Tre av studiene er masteravhandlinger, to fra NIH (Berg, 1995; Fredriksen & Moen, 2005) og en fra HINT (Ness, 1997). Berg (1995) har undersøkt frafall blant unge konkurranseutøvere i handball, mens både Fredriksen og Moen (2005) og Ness (1997) undersøker frafallsårsaker blant unge langrennsløpere. Kleven (1977) og Nybø og Enoksen (1998) har også undersøkt frafallsårsaker innen langrennssporten, mens Jonsson (1983) har sett nærmere på frafall blant unge svømmere. Sett bort fra de ovennevnte studiene, rapporterer ikke forskning på feltet hvilke idrettsgrener de undersøker. Man kan i disse tilfellene anta utvalget består av barn og/eller ungdom som deltar i ulike idretter (Eidem, 2009; Hansen, 1999; Patriksson, 1988; Seippel, 2005; Sisjord, 1993; Solenes & Strandbu, 2007; Stensaasen, 1977; Telama et al., 1994; Yang et al., 1996).

Ulike idrettslige nivå

Frantzen og Peterson (2004) tar utgangspunkt i fotballspillere som fordeler seg på ulike nivå i det svenske seriesystemet, fra divisjon seks til "Allsvenskan". Som tidligere forklart finner studien at utøvere som rapporterer høy besittelse av sosial kapital og fotballkapital velger å fortsette sin deltagelse i større grad enn de som rapporterer lave verdier. Eventuelle ulikheter mellom divisjonene blir derimot ikke kommentert. Enoksen (2011) har gjennomført en langsgående studie med en gruppe lovende friidrettsutøvere. Utøverne var klassifisert som potensielle eliteutøvere og var involvert i et treningsprogram som var orientert mot å utvikle utøvere av nasjonalt kaliber. Utøverne var statistisk rangert blant topp ti i ti ulike friidrettsøvelser. Studien signaliserer at funnene i stor grad samsvarer med tidligere forskning på feltet, eksempelvis er både

dårlige ferdigheter og høye krav fra skole og jobb gjeldende frafallsårsaker. I motsetning til de mest vanlige frafallsårsakene i forskningslitteraturen, finner derimot Enoksen (2011) at skader er en vanlig årsak til frafall blant lovende friidrettsutøvere. Studien fremholder at dette trolig kan forklares ved at utøverne trener på et høyt nivå og dermed bruker mer tid på idretten enn utøvere på et lavere nivå. Dette kan naturligvis føre til at forekomsten av skader er hyppigere.

Berg (1995) undersøker frafall av unge konkurranseutøvere i overgangen fra junior til seniornivå i handball. Ness (1997) tar i sin studie for seg frafall fra kretsrenndeltagelse innen langrenn, mens Nybø and Enoksen (1998) inkluderer både junior- og seniorløpere i sin studie av langrennsutøvere. De ovennevnte studiene er derimot ikke tilgjengelig elektronisk, og man har dermed ikke oversikt over funnene.

Sett bort fra de ovennevnte studiene, kommenterer ikke forskning på feltet hvilket nivå utvalget de tar utgangspunkt i befinner seg på (Andersen, 2010; Eidem, 2009; Hansen, 1999; Ommundsen, 1992; Ommundsen & Vaglum, 1992, 1997; Patriksson, 1988; Seippel, 2005; Sisjord, 1993; Skard & Vaglum, 1989; Solenes & Strandbu, 2007; Stensaasen, 1977; Telama et al., 1994; Yang et al., 1996).

Betydning av kjønn og alder

Store deler av forskningen som er gjort på frafall fra idrett er utført på ungdom mellom 13- 19 år (Andersen, 2010; Eidem, 2009; Enoksen, 2011; Frantzen & Peterson, 2004; Nache et al., 2005; Ommundsen & Vaglum, 1991, 1992, 1997; Sisjord, 1993; Solenes & Strandbu, 2007; Strandbu & Bakken, 2007). Eventuelle aldersforskjeller i forhold til funnene kommenteres ikke. Enkelte studier rapporterer derimot at andelen ungdommer som trener i idrettslag synker utover tenårene (Enoksen, 2011; Solenes & Strandbu, 2007; Stensaasen, 1977; Strandbu & Bakken, 2007).

I all hovedsak er forskning på feltet gjennomført på både gutter og jenter. Kleven (1977) undersøker eventuelle årsaksforskjeller mellom gutter og jenter vedrørende frafall i langrennssporten. Studien er en studentoppgave fra NIH, den er derimot ikke tilgjengelig elektronisk og man har dermed ikke oversikt over funnene. Strandbu og Bakken (2007) finner at jenter, i større grad enn gutter, oppgir ”for strenge krav om å være god” som grunn til å forlate den organiserte idretten. Studien finner ingen andre variasjoner mellom kjønnene. Lippe (1979) har undersøkt frafallsproblemer i kvinneidretten. Studien er derimot ikke tilgjengelig elektronisk og man har dermed ikke kjennskap til funnene. Ulikheter mellom gutter og jenter blir i de resterende studiene ikke viet oppmerksomhet, noe som fører til at man kan hevde funnene er gjeldende for begge kjønn (Andersen, 2010; Eidem, 2009; Enoksen, 2011; Frantzen & Peterson, 2004; Hansen, 1999; Patriksson, 1988; Seippel, 2005; Solenes & Strandbu, 2007; Telama et al., 1994; Yang et al., 1996).

Det faktum at flesteparten av studiene ikke kommenterer forskjeller mellom gutter og jenter legger begrensninger i forhold til å belyse eventuelle kjønnsforskjeller. Studier med dette utgangspunktet kan dermed anses som en fruktbar innfallsvinkel til videre forskning.

Veien videre

Denne rapporten viser at det er noen generelle trekk i idretten. Et av de tydeligste trekkene er at de fleste utøverne avslutter sin idrettsdeltakelse i løpet av ungdomsårene. Samtidig er det viktig å poengtere at antallet unge voksne som driver idrett er høyt.

Det viktigste funnet i analysen av aktivitetstallene er knyttet til store lokale variasjoner i idrettsdeltakelsen. Disse variasjonene kan ikke forklares med strukturelle forhold (demografi, geografi, næringsstruktur, idrettsanlegg).

Forklaringene på de unges idrettsdeltakelse må knyttes til egenskaper ved idretten, hvordan idretten organiseres og drives - på alle nivå, fra forbund og ned til den minste treningsgruppe.

Det er gjort flere studier av hvordan ungdom opplever idretten. Disse studiene har i liten grad fokusert på lokale variasjoner og variasjoner mellom idretter. For framtiden er det viktig å poengtere behovet for å kombinere studier av idrettens innhold med utøvernes opplevelser.

Det aller viktigste er at de tusener som organiserer ungdomsidretten blir inspirert til å arbeide videre og finner inspirasjon til videreutvikling av idretten. Vi håper denne rapporten bidrar til å gjøre det enklere å se eget arbeid i forhold til idretten generelt, egen idrett, andre idretter, eget fylke, andre fylker, samt forhold i egen og andre kommuner.

Litteraturliste

- Andersen, E. (2010). *Idrettsdeltakelse og frafall blant ungdom: en studie i ungdoms idrettsdeltakelse fra begynnelse til slutt*. Bø: Høgskolen i Telemark.
- Aspvik, N. P., Sæther, S. A., & Ingebrigtsen, J. E. (2012). *Oppvekst i bygder: ungdom i Sør-Trøndelag*. Trondheim: NTNU samfunnsforskning, Senter for idrettsforskning.
- Berg, J. A. (1995). *Frafall av unge konkurranseutøvere i overgangen fra junior til seniornivå*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Eidem, A. (2009). *Perfeksjonisme, opplevd ferdighet og potensielt frafall fra organisert idrett*. Kristiansand: Universitetet i Agder.
- Enoksen, E. (2011). Drop-out Rate and Drop-out Reasons Among Promising Norwegian Track and Field Athletes. *Scandinavian sport studies forum* (2), 19 - 43.
- Fjeldvang, T. (2012). *Hvorfor slutter 9. og 10. klasseelever på fotball?* Elverum: Høgskolen i Hedmark.
- Frantzen, M., & Peterson, T. (2004). *Varför lämnar ungdomar idrotten?: en undersökning av fotbollstjejer och -killar från 13 till 15 år*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Fredriksen, S., & Moen, V. (2005). *Frafall i langrennssporten*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Haavelmoen, R. (2012). *Årsaker til frafall i barne- og ungdomsfotballen*. Elverum: Høgskolen i Hedmark.
- Hansen, E. (1999). *Ung og aktiv? : En rapport om barn og ungdoms deltakelse og involvering i idrett og egenorganisert fysisk aktivitet*. Oslo: Norges idrettsforbund og Norges olympiske komité.
- Hansson, M., & Subotic, N. (2010). *Avhopp inom föreningsidrotten-varför tonårsflickor väljer att sluta föreningsidrotta*. Malmö: Malmö Högskola.
- Ingebrigtsen, J. E. (2004). *Ungdoms fysiske aktivitet i Møre- og Romsdal 2004*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning, Senter for idrettsforskning.
- Jonsson, R. (1983). *Fortsätta eller sluta?* Uppsala: Uppsala Universitet.

- Kleven, L. M. (1977). *Frafallsproblematikken innen langrennssporten*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Lippe, G. v. d. (1979). *Frafallsproblemer i kvinneidretten: en empirisk undersøkelse av jenteklassene 1956-59 i Tyrving-lekene 1972*. Oslo: Norges idrettsforbund.
- Nache, C. M., Bar-Eli, M., Perrin, C., & Laurencelle, L. (2005). Predicting dropout in male youth soccer using the theory of planned behavior. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 15(3), 188-197.
- Ness, A. M. (1997). *Frafall fra kretsrennsdeltakelse innen langrenn, i alderen 14-19 år i Nord-Trøndelag skikrets*. Levanger: HINT.
- Nybø, A., & Enoksen, E. (1998). *Motiv og forutsetninger for deltakelse i langrenn*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Ommundsen, Y. (1992). *Self evaluation, affect and dropout in the soccer domain: A prospective study of young male Norwegian players*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Ommundsen, Y., & Vaglum, P. (1991). The influence of attributional style on the soccer-related self-esteem and persistence in soccer of young boys. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 1(1), 45-50.
- Ommundsen, Y., & Vaglum, P. (1992). Sport-Specific Influences. *Journal of Adolescent Research*, 7(4), 507-521.
- Ommundsen, Y., & Vaglum, P. (1997). Competence, perceived importance of competence and drop-out from soccer: a study of young players. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 7(6), 373-383.
- Patriksson, G. (1988). Theoretical and empirical analyses of drop-outs from youth sports in Sweden. *Scandinavian Journal of Sports Sciencies*, 10, 29-37.
- Seippel, Ø. (2005). *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke?: om frafallet i norsk idrett*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Sisjord, M.-K. (1993). *Idrett og ungdomskultur: Bø-ungdom i tall og tale*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Skard, O., & Vaglum, P. (1989). The influence of psychosocial and sport factors on dropout from boys' soccer: A prospective study. *Scandinavian Journal of Sports Sciences*, 11(2), 65-72.

- Solenes, O., & Strandbu, Å. (2007). "David Beckham gikk ikke mye langrenn": kontroverser om ungdom og idrett, før og nå. I Å, Strandbu & T, Øia (red), *Ung i Norge: skole, fritid og ungdomskultur* (ss. 159-176). Oslo: Cappelen akademisk forlag.
- Stensaasen, S. (1977). *Barn og unges forhold til idrett*. Oslo: Høgskolen.
- Strandbu, Å., & Bakken, A. (2007). *Aktiv Oslo-ungdom. En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn* (Vol. 2/2007). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Telama, R., Laakso, L., & Yang, X. (1994). Physical activity and participation in sports of young people in Finland. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 4(1), 65-74.
- Yang, X. L., Telama, R., & Laakso, L. (1996). Parents' physical activity, socioeconomic status and education as predictors of physical activity and sport among children and youths- A 12-year follow-up study. *International Review for the Sociology of Sport*, 31(3), 273-291.

Vedlegg

Fylkesvis kommuneoversikt som viser andelen aktive utøvere i aldersgruppene 6-12 år, 13-19 år og 20-25 år.

Tabell 1: Østfold

Tabell 2: Akershus

Tabell 3: Oslo

Tabell 4: Hedmark

Tabell 5: Oppland

Tabell 6: Buskerud

Tabell 7: Vestfold

Tabell 8: Telemark

Tabell 9: Aust- Agder

Tabell 10: Vest- Agder

Tabell 11: Rogaland

Tabell 12a: Hordaland

Tabell 12b: Hordaland

Tabell 13: Sogn og Fjordane

Tabell 14a: Møre og Romsdal

Tabell 14b: Møre og Romsdal

Tabell 15: Sør- Trøndelag

Tabell 16: Nord- Trøndelag

Tabell 17a: Nordland

Tabell 17b: Nordland

Tabell 18: Troms

Tabell 19: Finnmark

Tabell 1: Østfold. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Halden	19,0	25,6	29,0	20,5	17,3	29,3	14,7	13,7
Moss	21,0	20,1	31,6	2,3	17,6	26,5	41,1	5,4
Sarpsborg	24,2	31,7	30,3	15,6	18,2	24,2	22,0	20,9
Fredrikstad	19,8	44,6	35,2	29,0	18,4	30,0	7,1	21,7
Hvaler	13,2	14,3	15,1	0	19,4	33,6	0	0
Aremark	21,2	3,0	0	0	15,8	21,6	0	0
Marker	18,9	24,3	35,4	16,8	16,3	23,5	0	15,0
Rømskog	6,7	20,0	0	5,8	18,0	36,2	0	4,8
Trøgstad	20,0	59,3	34,9	5,1	20,8	32,5	44,1	6,4
Spydeberg	16,9	0	30,3	28,0	19,7	43,4	31,4	30,6
Askim	27,2	16,2	35,7	35,9	22,7	28,5	15,8	17,8
Eidsberg	17,7	11,7	24,0	6,3	15,0	20,7	15,4	3,5
Skiptvet	13,9	0	21,5	33,3	17,4	25,7	0	14,0
Rakkestad	19,0	9,1	27,8	26,3	16,3	21,6	0	17,9
Råde	31,4	44,6	26,3	0	21,2	22,6	16,7	0
Rygge	18,3	22,0	35,8	0	15,0	22,5	39,2	0
Våler	20,8	23,0	4,5	13,6	17,3	0	0	11,0
Hobøl	20,8	100	29,0	0	18,1	23,9	14,7	0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 2: Akershus. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Vestby	19,1	41,5	26,3	18,6	20,5	34,3	24,0	22,7
Ski	21,0	25,6	28,3	4,6	20,7	27,8	31,1	17,4
Ås	23,4	30,0	10,1	37,2	19,4	18,6	13,0	34,1
Frogn	19,5	47,4	34,7	9,9	16,4	27,9	23,7	12,3
Nesodden	24,2	28,6	33,3	25,8	23,4	31,7	32,2	24,6
Oppegård	22,4	33,9	39,9	16,2	21,1	30,7	38,2	19,1
Bærum	20,3	32,0	30,2	16,7	20,6	31,0	31,3	23,3
Asker	23,5	32,2	29,5	9,9	21,8	29,1	30,8	14,3
Aurskog-Høland	19,4	24,5	24,1	11,9	14,8	21,0	14,7	12,0
Sørum	14,1	17,8	12,7	4,9	11,7	14,2	12,6	9,1
Fet	15,3	22,0	18,2	10,1	17,0	19,9	8,6	14,2
Rælingen	30,8	16,0	50,5	26,3	26,7	25,4	53,7	18,3
Enebakk	13,1	29,5	17,5	5,2	12,7	22,0	0	12,7
Lørenskog	20,1	33,7	30,0	14,6	17,2	27,4	34,6	14,4
Skedsmo	24,1	34,7	28,3	8,5	19,0	30,9	26,4	6,9
Nittedal	22,0	29,6	23,8	15,9	16,0	23,5	11,0	21,0
Gjerdrum	19,0	22,5	32,6	10,2	17,4	19,3	13,7	12,9
Ullensaker	18,2	25,5	27,6	28,8	17,9	22,3	26,8	15,2
Nes	22,6	33,1	41,6	11,5	16,0	21,3	0	12,6
Eidsvoll	20,8	28,7	26,4	9,5	18,4	25,2	19,4	12,8
Nannestad	26,9	19,1	27,8	14,3	17,4	19,0	0	19,9
Hurdal	29,3	52,0	26,3	14,1	20,3	27,3	0	19,6
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 3: Oslo. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Oslo	17,1	31,3	30,1	6,9	17,1	26,3	23,1	11,8
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 4: Hedmark. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Kongsvinger	24,7	30,5	25,0	14,0	19,3	22,0	28,0	14,9
Hamar	20,4	29,3	25,1	16,7	15,8	18,8	5,1	12,4
Ringsaker	19,8	30,2	20,4	15,2	20,2	26,4	24,7	17,7
Løten	18,6	21,6	24,1	11,1	21,2	23,1	27,1	15,5
Stange	10,9	12,0	29,0	7,6	15,1	24,1	38,5	10,5
Nord-Odal	16,6	21,5	0	4,6	15,9	21,5	0	11,5
Sør-Odal	25,7	27,4	32,9	14,6	18,9	23,0	0	16,4
Eidskog	23,2	35,5	0	9,5	20,7	27,5	27,9	11,7
Grue	28,3	26,7	51,2	14,3	20,2	32,9	34,0	15,8
Åsnes	28,1	42,1	44,1	17,0	19,6	26,9	0	22,4
Våler	24,0	38,9	0	13,2	18,4	22,8	0	18,5
Elverum	18,1	34,5	19,8	14,4	20,5	31,0	30,2	15,2
Trysil	20,2	22,4	24,1	16,6	12,5	14,1	0	9,4
Åmot	14,0	29,7	0	17,7	10,8	23,1	0	9,5
Stor-Elvdal	25,1	27,5	0	24,1	24,1	24,2	0	29,8
Rendalen	19,0	32,6	0	10,3	15,1	27,6	0	7,1
Engerdal	13,4	7,1	0	1,3	18,1	26,5	0	9,9
Tolga	25,6	33,3	0	18,8	24,8	36,3	0	21,5
Tynset	19,3	32,4	30,6	9,6	24,1	33,4	40,8	15,3
Alvdal	18,4	27,0	27,3	8,0	15,4	22,9	23,5	8,1
Folldal	16,5	50,0	19,6	8,9	16,8	36,6	0	13,5
Os	20,6	47,5	39,1	11,8	17,3	31,0	4,2	7,8
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 5: Oppland. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Lillehammer	19,9	27,9	35,1	10,3	19,7	16,8	40,9	14,5
Gjøvik	19,8	33,3	22,8	10,6	21,7	29,4	25,7	15,0
Dovre	27,7	20,6	0	14,9	17,5	33,7	0	18,5
Lesja	13,5	32,7	0	3,8	9,6	14,6	0	7,4
Skjåk	13,0	0	0	0	12,9	0	0	6,9
Lom	25,2	56,9	0	16,7	17,4	34,1	0	9,5
Vågå	25,9	35,4	23,3	18,1	18,6	25,9	0	17,8
Nord- Fron	23,4	29,8	19,5	12,0	21,5	27,1	16,7	19,5
Sel	23,1	33,0	24,9	6,7	19,5	26,2	15,6	9,1
Sør-Fron	19,7	42,2	0	10,6	23,0	40,1	0	19,4
Ringebu	14,2	17,1	19,0	12,7	15,9	22,6	21,4	19,0
Øyer	23,9	35,5	22,6	19,5	15,0	20,9	11,5	12,8
Gausdal	21,3	33,3	42,7	15,0	18,7	29,6	36,8	16,9
Østre Toten	22,0	22,6	24,2	17,6	19,4	22,2	21,1	21,4
Vestre Toten	21,7	24,4	36,9	12,9	15,4	21,0	30,3	12,7
Jevnaker	10,4	0	18,9	8,5	22,8	21,9	0	12,8
Lunner	24,6	32,2	33,6	17,8	20,7	28,5	0	24,1
Gran	19,6	37,9	21,2	12,7	19,8	26,5	29,5	13,0
Søndre Land	18,0	27,3	43,9	6,4	13,9	22,1	5,1	4,0
Nordre Land	16,5	29,3	0	7,8	14,6	24,5	0	11,0
Sør- Aurdal	14,8	18,4	0	14,1	18,5	26,1	0	16,4
Etnedal	21,6	44,0	0	7,1	24,1	33,3	0	14,3
Nord- Aurdal	19,8	38,4	0	10,2	15,0	45,1	0	12,4
Vestre Slidre	15,8	34,3	0	9,3	13,9	14,4	0	12,7
Øystre Slidre	23,2	33,3	2,0	12,3	21,7	32,6	0	5,9
Vang	29,2	28,0	0	33,9	14,2	17,7	0	17,7
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 6: Buskerud. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Drammen	25,0	31,5	33,5	10,0	22,9	30,9	28,2	13,3
Kongsberg	20,4	23,1	47,4	14,9	15,7	20,5	0	19,8
Ringerike	23,6	32,0	42,2	11,3	18,9	29,8	0	10,2
Hole	20,7	26,8	16,2	32,3	16,7	34,0	28,3	22,2
Flå	23,8	50,0	29,3	11,9	15,1	30,8	5,3	8,2
Nes	27,7	63,4	31,4	22,8	21,3	44,4	18,8	20,1
Gol	22,0	38,9	41,1	18,4	14,0	25,0	34,6	15,3
Hemsedal	18,1	31,9	0	11,7	18,8	26,8	0	19,9
Ål	27,5	52,2	28,3	13,5	18,6	32,0	30,2	10,7
Hol	11,4	30,3	4,7	7,4	12,0	34,7	0	7,9
Sigdal	22,8	25,4	46,6	11,8	16,7	18,5	2,3	15,4
Krødsherad	12,6	0	41,4	13,8	13,0	18,4	56,8	16,5
Modum	18,7	33,2	42,9	9,2	13,8	27,4	0	7,4
Øvre Eiker	21,3	29,0	38,1	11,4	17,6	25,5	30,2	7,9
Nedre Eiker	25,2	34,8	50,3	6,8	23,1	37,4	68,3	5,7
Lier	24,3	41,8	37,7	12,5	18,6	39,6	29,6	22,5
Røyken	24,9	42,7	36,2	11,6	19,3	21,0	27,9	16,6
Hurum	18,2	29,0	15,1	18,4	16,4	30,8	41,9	15,7
Flesberg	25,3	46,6	0	10,8	22,6	29,1	0	13,4
Rollag	18,2	0	0	17,5	16,1	15,4	0	17,7
Nore og Uvdal	29,9	0	0	23,0	21,2	29,1	0	23,8
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 7: Vestfold. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Horten	17,3	34,4	26,8	8,5	18,4	27,8	41,8	12,9
Holmestrand	19,6	27,5	49,5	21,1	13,5	28,3	25,7	20,9
Tønsberg	23,2	29,4	36,8	15,0	19,4	24,1	0	29,0
Sandefjord	26,8	48,6	36,7	12,5	21,3	29,9	36,7	11,5
Larvik	23,0	29,8	34,7	13,4	18,7	25,9	30,5	16,1
Svelvik	26,0	43,2	34,4	31,3	24,7	28,9	43,0	33,3
Sande	22,9	27,9	38,9	11,4	16,3	26,3	10,8	23,6
Hof	12,4	0	24,1	10,9	13,3	38,2	25,9	19,5
Re	24,4	47,8	32,2	6,8	16,6	28,8	0	7,7
Andebu	9,1	28,6	6,9	5,4	13,8	20,9	0	4,9
Stokke	15,6	23,5	32,7	11,5	13,0	25,8	20,0	9,1
Nøtterøy	19,1	36,0	30,4	24,1	19,0	31,1	42,1	21,3
Tjøme	14,8	36,2	34,3	0	14,1	24,1	30,5	0
Lardal	15,8	25,0	0	5,9	12,2	14,8	0	6,5
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 8: Telemark. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Porsgrunn	23,2	30,2	38,9	10,5	18,0	23,6	15,1	8,1
Skien	21,1	32,8	25,3	18,4	18,8	26,3	33,2	16,8
Notodden	21,4	30,7	30,9	15,1	23,0	25,7	48,5	15,0
Siljan	34,0	47,6	0	17,2	30,5	16,0	0	37,7
Bamble	21,2	38,8	28,2	12,2	21,9	31,9	0	19,7
Kragerø	22,0	43,0	43,4	14,8	18,4	32,0	21,7	13,6
Drangedal	28,9	47,1	45,7	19,2	25,3	32,7	14,3	21,3
Nome	21,3	32,6	22,2	10,5	13,0	26,8	12,7	9,6
Bø	25,9	40,5	30,2	10,6	20,4	33,5	21,4	11,4
Sauherad	18,9	25,7	0	0	20,2	19,4	0	1,5
Tinn	22,2	33,3	56,3	14,3	23,5	33,7	34,5	12,8
Hjartdal	22,2	37,1	0	14,4	8,5	11,1	0	7,6
Seljord	15,7	26,2	0	10,2	15,5	30,5	0	9,5
Kviteseid	26,0	30,4	0	14,5	24,8	36,7	0	15,6
Nissedal	16,1	6,9	0	16,1	21,5	20,9	0	19,4
Fyresdal	10,8	20,0	0	5,9	16,4	35,4	0	7,7
Tokke	25,4	40,0	0	14,2	23,8	37,4	0	16,4
Vinje	28,1	36,2	0	9,3	18,0	26,4	0	9,2
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 9: Aust- Agder. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Risør	18,1	43,8	33,1	9,3	28,1	24,2	0	10,6
Grimstad	19,0	42,2	25,8	10,9	18,1	29,5	20,4	13,1
Arendal	23,2	30,8	35,8	11,6	19,3	20,4	28,9	12,9
Gjerstad	16,2	39,0	0	4,6	17,8	30,8	0	3,1
Vegårshei	24,5	75,7	0	5,9	18,8	26,0	0	9,9
Tvedestrand	15,3	87,8	20,4	17,7	12,0	30,4	34,1	11,6
Froland	20,1	23,8	21,4	21,2	25,5	29,8	55,3	28,0
Lillesand	22,5	30,1	35,2	13,3	18,5	21,9	19,2	18,5
Birkenes	27,8	46,4	20,6	25,4	18,5	27,0	0	22,2
Åmli	31,4	84,6	0	36,4	25,6	30,0	0	24,2
Iveland	23,2	50,0	0	0	21,2	26,3	0	0
Evje	30,0	63,3	48,7	12,9	20,9	26,3	46,4	18,1
Bygland	20,7	10,0	0	17,5	30,3	29,5	0	22,8
Valle	21,4	58,3	100	16,5	19,4	54,6	0	20,3
Bykle	18,7	0	0	21,1	17,7	0	0	19,0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 10: Vest- Agder. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Kristiansand	22,8	33,1	29,1	14,8	21,6	28,0	24,6	20,3
Mandal	24,0	46,9	29,5	11,8	18,4	23,2	21,4	33,8
Farsund	22,2	0	34,8	0	22,3	26,7	27,9	0
Flekkefjord	27,1	35,0	26,9	17,1	24,0	25,7	60,0	10,9
Vennesla	25,5	32,1	40,7	8,0	22,5	26,3	0	25,2
Greipstad	29,8	16,2	37,7	19,5	20,3	25,2	25,8	4,0
Søgne	23,8	38,7	32,9	7,4	21,4	27,8	28,6	6,5
Marnardal	27,4	0	52,2	14,3	13,7	13,3	22,2	15,3
Åserdal	21,6	0	40,0	16,7	19,7	0	0	26,3
Audnedal	14,4	28,6	25,8	5,1	12,5	23,0	0	8,8
Lindesnes	28,6	44,1	28,2	0	24,2	36,8	0	0
Lyngdal	26,2	36,2	11,3	0	23,3	29,4	0	4,9
Eiken	23,5	79,0	46,2	10,5	19,3	40,5	0	14,2
Kvinesdal	17,9	39,4	19,2	6,7	12,1	19,2	0	9,4
Sirdal	15,5	27,8	0	15,5	21,6	34,4	0	19,5
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 11: Rogaland. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Egersund	27,0	32,4	31,9	11,5	20,4	26,3	21,6	18,1
Sandnes	24,2	28,1	32,7	26,7	19,3	25,6	28,4	29,1
Stavanger	22,0	41,6	25,5	26,2	21,1	29,3	33,8	31,3
Haugesund	18,9	26,5	36,7	25,3	16,9	24,9	17,7	33,9
Sokndal	23,1	37,1	16,0	0	24,8	33,3	10,3	0
Lund	29,1	50,4	12,5	29,0	25,0	27,6	0	28,3
Bjerkreim	17,8	27,8	0	14,1	12,4	19,6	0	13,9
Hå	23,1	33,7	33,2	5,9	21,0	26,9	30,1	21,2
Klepp	24,2	33,9	20,0	0	19,9	26,4	25,1	0
Time	17,9	34,4	22,2	16,3	17,1	26,8	28,1	15,2
Gjesdal	19,0	33,2	34,5	6,8	17,3	19,8	16,5	13,1
Sola	21,3	36,1	32,8	0	16,7	27,3	40,9	0
Randaberg	20,9	14,4	39,9	100	19,2	18,8	45,1	0
Forsand	28,3	79,0	0	0	18,4	29,3	0	0
Strand	15,7	39,6	12,5	0	11,4	26,5	28,1	0
Hjelmeland	20,9	29,2	20,5	10,4	13,6	27,3	4,0	10,6
Suldal	15,5	15,9	0	12,4	15,7	19,7	0	10,0
Sauda	22,1	48,5	40,0	14,3	18,4	29,5	11,1	11,6
Finnøy	29,4	32,5	14,3	0	32,4	33,3	36,4	0
Rennesøy	32,3	39,6	30,9	0	18,0	22,5	12,5	0
Kvitsøy	0	0	0	0	19,6	20,8	0	0
Bokn	8,3	0	0	0	15,0	12,5	0	0
Tysvær	21,9	23,6	24,7	0	19,0	24,5	33,3	0
Karmøy	27,8	28,8	39,1	0	20,2	24,2	24,8	0
Utsira	45,5	45,5	0	0	29,2	46,7	0	0
Vindafjord	25,9	22,8	45,8	18,9	18,5	17,4	30,0	14,5
Ølen	17,2	11,0	35,1	0	34,7	39,4	51,1	0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 12a: Hordaland. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Bergen	21,5	31,1	28,1	22,0	20,4	25,4	19,6	23,5
Etne	23,2	23,5	36,8	12,1	19,2	17,3	0	13,6
Sveio	30,8	40,0	0	0	20,7	20,2	0	0
Bømlo	24,4	29,2	32,6	0	22,9	25,9	0	0
Stord	25,2	36,5	17,2	17,9	20,0	31,0	18,5	7,4
Fitjar	24,0	35,9	30,8	0	29,6	43,4	36,4	0
Tysnes	26,7	26,8	25,7	14,3	16,7	21,7	23,7	7,7
Kvinnherad	25,2	33,2	11,9	12,0	18,8	25,0	5,6	13,2
Jondal	13,4	53,6	0	22,7	22,2	43,8	0	19,4
Odda	23,8	36,0	52,1	26,4	20,2	33,2	10,7	28,4
Ullensvang	24,8	30,0	0	0	28,8	34,1	0	0
Eidfjord	9,8	28,6	0	0	9,7	0	0	20,0
Ulvik	26,3	32,8	0	22,4	20,8	27,8	0	11,1
Granvin	13,5	5,3	0	16,7	19,0	21,9	0	18,1
Voss	17,2	25,2	37,5	13,1	12,7	20,0	20,0	12,9
Kvam herad	36,2	30,8	22,5	47,0	29,9	22,4	33,3	53,9
Fusa	20,1	20,8	11,1	4,8	20,1	22,3	20,0	9,4
Samnanger	29,8	50,7	0	11,8	29,5	46,8	0	14,4
Os	23,4	33,0	27,7	0	19,5	26,6	22,1	0
Austevoll	24,8	28,4	0	0	22,4	24,8	0	0
Sund	32,9	37,2	25,0	0	22,9	22,4	0	0
Fjell	24,7	37,3	34,7	0	22,1	29,5	26,2	0
Askøy	21,7	31,1	17,5	0	19,3	24,0	2,6	0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 12b: Hordaland. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Vaksdal	15,8	19,3	30,0	28,8	23,8	26,4	0	23,6
Modalen	11,4	0	0	27,6	3,2	0	0	0
Osterøy	31,4	46,2	51,2	25,7	27,2	35,7	27,3	28,3
Meland	22,2	47,6	36,0	0	13,8	24,3	0	0
Øygarden	24,3	40,6	0	0	28,9	34,0	0	0
Radøy	29,0	27,4	0	0	17,2	22,2	0	0
Lindås	23,4	40,2	13,0	2,0	21,6	30,7	0	13,1
Austrheim	22,0	24,1	0	0	18,4	18,0	0	0
Fedje	17,7	18,8	0	0	29,9	35,3	0	0
Masfjorden	20,2	22,8	0	16,1	28,8	38,2	0	23,0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 13: Sogn og Fjordane. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski. Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Florø	20,4	43,9	43,9	13,9	21,6	41,9	41,9	16,6
Gulen	24,3	48,3	0	0	23,5	34,0	0	0
Solund	10,8	0	0	0	30,6	0	0	0
Hyllestad	19,2	39,6	0	0	30,0	36,4	0	0
Høyanger	22,1	21,4	46,3	11,4	21,7	21,5	0	18,8
Vik	30,8	44,8	34,6	10,6	28,8	37,7	46,0	16,8
Balestrand	20,9	30,6	50,0	16,2	22,4	33,7	50,0	12,6
Leikanger	18,4	21,3	16,4	14,8	20,7	22,8	20,0	16,7
Sogndal	21,6	28,6	18,8	7,2	17,0	19,1	0	12,9
Aurland	26,9	28,6	39,1	16,7	19,2	13,8	23,3	16,9
Lærdal	20,4	35,3	0	22,2	16,5	27,8	0	36,8
Årdal	24,2	30,2	27,4	18,6	28,1	26,5	42,8	14,6
Luster	20,2	31,9	32,4	12,5	14,0	19,0	0	11,7
Askvoll	28,2	30,8	32,5	0	24,3	31,3	31,0	7,1
Fjaler	29,3	33,3	34,7	19,4	20,1	31,0	0	0
Gaular	24,4	38,1	0	22,9	20,6	19,7	0	21,0
Jølster	15,3	19,2	7,7	13,9	17,7	28,6	0	15,9
Førde	20,9	23,1	38,6	14,4	19,5	24,5	19,0	20,1
Tambarskjelvar	38,6	34,5	0	0	24,7	42,9	0	5,7
Bremanger	19,9	18,3	40,0	10,0	24,2	27,0	0	6,9
Vågsøy	31,7	45,7	41,5	0	28,5	32,8	0	0
Selje	17,5	26,1	22,2	0	15,7	19,8	0	0
Eid	26,2	30,4	46,9	20,0	22,0	37,2	41,8	16,3
Hornindal	20,9	25,8	0	13,6	19,2	16,8	0	18,6
Gloppen	20,4	31,0	25,4	10,4	15,1	21,9	21,5	7,5
Stryn	19,7	34,9	29,3	16,4	19,8	27,4	29,8	19,5
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 14a: Møre og Romsdal. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski. Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Molde	22,7	47,7	36,6	16,9	20,6	28,9	21,9	15,5
Ålesund	27,5	32,5	37,8	6,2	22,6	30,9	30,9	7,7
Kristiansund	22,3	46,3	26,0	0	20,2	28,0	28,6	0
Vanylven	24,8	46,2	0	0	13,9	27,0	0	0
Sande	22,4	22,9	0	0	19,5	20,9	0	0
Herøy	29,9	33,8	47,5	0	21,5	18,6	42,6	0
Ulstein	22,2	23,5	43,8	0	23,9	25,1	0	0
Hareid	26,9	32,3	100	0	20,8	40,4	0	0
Volda	26,7	40,5	17,2	26,9	22,5	28,2	16,9	30,5
Ørsta	13,2	22,2	20,6	5,0	14,3	26,1	23,5	6,2
Ørskog	19,9	29,3	0	0	24,2	31,9	0	0
Norddal	25,3	32,6	0	20,3	21,5	32,2	0	14,4
Stranda	19,2	30,2	61,9	9,2	17,3	33,3	23,9	16,9
Stordal	19,4	27,1	0	10,6	19,2	28,6	0	16,1
Sykkulven	20,3	23,5	23,5	14,8	19,3	21,4	0	26,3
Skodje	16,1	23,3	0	9,7	24,1	37,1	0	20,0
Sula	33,0	35,9	40,1	0	33,3	38,0	36,7	0
Giske	24,7	22,2	38,4	0	23,6	32,2	25,0	0
Haram	23,3	25,0	17,2	20,0	21,9	24,2	27,7	18,0
Vestnes	33,7	52,2	51,2	33,3	21,7	40,1	0	22,5
Rauma	23,9	36,2	29,0	17,8	18,1	23,6	26,2	15,3
Nesset	19,1	35,1	0	22,4	20,3	26,5	0	24,3
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 14b: Møre og Romsdal. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski. Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Midsund	26,8	32,9	31,3	0	20,2	26,8	16,7	0
Sandøy	22,8	45,5	0	0	16,8	23,6	0	0
Aukra	27,8	19,8	31,7	0	19,5	26,6	0	0
Fræna	24,7	35,1	22,3	6,9	20,1	23,5	8,7	15,5
Eide	26,5	28,1	53,9	12,6	23,6	34,4	17,2	7,7
Averøy	22,6	36,9	0	9,7	18,9	23,7	0	0
Gjemnes	15,3	21,4	0	15,0	12,4	17,2	0	0
Tingvoll	27,5	53,9	0	8,7	27,2	44,1	0	0
Sunndal	19,3	32,3	0	19,7	18,3	31,3	0	0
Surnadal	20,8	23,4	22,7	12,9	13,3	28,0	9,1	0
Rindal	12,9	13,6	14,0	8,8	13,5	15,7	11,4	0
Aure	15,6	35,8	0	12,8	20,4	31,5	0	30,5
Valsøyfjord	18,2	27,3	38,5	14,7	12,2	18,7	19,2	6,2
Tustna	16,1	0	0	0	25,7	23,5	0	0
Smøla	19,1	23,1	20,6	0	19,0	19,2	0	0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 15: Sør- Trøndelag. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski. Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Trondheim	20,4	32,1	23,6	10,2	18,8	29,5	19,5	11,9
Midtre- Gauldal	24,8	32,3	37,6	16,7	25,1	35,4	36,6	14,0
Oppdal	22,0	33,1	57,1	15,1	17,3	29,2	0	14,4
Osen	16,0	25,0	0	16,7	18,2	33,3	0	16,1
Roan	24,1	15,4	0	25,6	9,4	8,8	0	16,2
Melhus	18,6	28,3	21,8	6,3	20,2	30,7	11,3	10,2
Hemne	13,9	30,0	17,7	5,9	15,9	24,7	26,5	12,4
Snillfjord	13,0	17,7	0	11,3	17,8	34,4	0	18,0
Hitra	23,8	36,8	24,4	0	25,4	26,0	18,8	0
Frøya	17,2	12,5	16,3	0	21,3	39,2	3,5	0
Ørland	23,7	46,1	50,4	5,3	20,0	25,2	14,4	18,3
Agdenes	14,0	0	20,5	5,9	8,1	0	0	8,7
Rissa	25,1	45,2	44,6	8,4	24,0	41,4	13,0	11,5
Bjugn	30,7	44,5	38,4	19,2	21,8	31,8	28,1	20,0
Åfjord	23,5	37,9	31,1	0	19,9	22,5	22,9	14,8
Rennebu	13,3	35,3	37,0	10,2	18,2	41,7	81,8	13,4
Meldal	17,6	30,1	29,8	7,1	15,5	26,7	14,3	9,3
Orkdal	16,2	25,3	27,2	10,9	14,8	19,7	13,1	11,6
Røros	19,3	30,8	36,5	7,6	15,4	34,8	33,9	7,8
Haltdalen	18,7	31,9	38,2	14,2	21,6	27,4	0	14,7
Skaun	18,3	25,8	23,1	10,5	15,5	19,0	36,4	7,0
Klæbu	19,8	43,7	17,6	2,3	17,9	32,9	26,5	15,2
Malvik	23,3	35,0	27,4	9,0	21,2	28,4	20,1	12,2
Selbu	19,5	22,7	41,3	13,4	16,7	27,1	18,5	13,0
Tydal	27,9	39,3	76,2	21,2	23,2	35,2	0	19,6
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 16: Nord- Trøndelag (13-19 år). Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski. Pr.1.1.2012.

	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Steinkjer	21,5	30,8	29,2	14,0	22,1	30,5	33,2	15,0
Namsos	24,0	31,2	31,1	10,2	20,2	26,5	26,0	13,0
Meråker	17,9	26,0	37,4	8,9	16,9	23,2	25,4	13,2
Stjørdal	21,4	24,1	37,1	11,7	19,4	29,0	22,3	14,6
Frosta	23,8	6,1	27,3	8,5	25,1	26,2	61,5	8,4
Leksvik	20,6	35,2	27,1	11,2	19,4	34,8	27,1	8,7
Levanger	22,4	38,2	28,9	11,4	19,7	30,6	22,3	13,5
Verdal	21,0	33,9	11,8	12,5	19,3	32,0	15,3	13,3
Mosvik	12,5	3,1	0	22,6	10,0	9,7	0	15,3
Verran	13,3	28,1	0	12,1	13,8	23,6	0	13,0
Namdalseid	26,4	36,5	0	18,1	20,8	27,1	0	22,8
Inderøy	25,4	31,4	43,5	10,8	21,1	25,5	38,5	15,8
Snåsa	31,8	0	0	17,2	19,3	0	0	16,5
Lierne	23,6	36,4	0	18,8	24,3	46,2	0	14,1
Røyrvik	19,7	27,3	0	18,3	24,1	40,0	0	19,4
Namsskogan	23,6	45,5	57,9	9,5	16,1	21,7	0	15,1
Grong	21,3	41,4	0	6,9	22,2	36,7	0	10,5
Høylandet	15,2	42,9	20,0	5,2	20,5	35,7	45,5	7,2
Overhalla	14,0	16,5	40,4	8,8	15,5	33,6	34,2	8,9
Jøa	20,9	35,7	0	0	20,6	40,9	0	5,0
Flatanger	28,2	25,0	0	0	21,0	24,7	0	0
Vikna	24,2	24,8	42,2	0	29,5	36,3	44,9	0
Nærøy	18,7	40,9	41,9	9,6	19,1	35,6	38,1	14,9
Leka	11,4	34,9	0	0	13,3	35,1	0	0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

17a: Nordland. Andel av utøvere i alderen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Bodø	24,2	29,5	39,6	21,3	20,3	33,1	31,0	19,9
Narvik	22,6	33,3	53,9	11,5	19,3	25,7	50,7	13,4
Bindal	15,2	0	25,4	10,4	14,2	20,8	0	10,0
Sømna	23,1	38,5	28,6	8,8	14,1	19,0	47,4	8,7
Brønnøy	28,6	32,4	28,3	33,3	30,1	36,0	33,0	23,5
Vega	25,6	29,5	0	0	25,1	25,0	0	0
Vevelstad	29,6	29,6	0	0	22,9	20,6	0	0
Herøy	45,7	56,8	0	0	21,7	13,9	0	0
Alstahaug	42,7	50,0	72,4	0	35,5	47,3	62,4	0
Leirfjord	21,1	0	0	29,6	29,8	0	0	31,8
Vefsn	28,5	48,0	32,8	15,1	19,3	25,5	35,2	15,8
Grane	18,0	36,1	0	16,4	17,6	25,9	0	11,5
Hattfjelldal	28,3	50,0	0	15,6	25,1	54,6	0	26,7
Dønna	36,3	0	0	0	41,3	39,6	0	0
Nesna	33,8	57,4	0	0	43,4	54,9	0	60,0
Hemnes	17,5	37,5	45,5	4,3	14,3	25,8	0	8,8
Rana	24,4	39,6	38,8	10,7	19,0	29,5	32,3	8,8
Lurøy	28,6	45,2	0	0	20,6	22,6	0	0
Træna	32,5	42,1	0	0	22,5	39,3	0	0
Rødøy	22,7	31,8	0	0	26,1	29,0	0	0
Meløy	29,5	37,3	48,3	13,7	18,8	23,2	60,0	13,7
Sørfold	24,3	34,8	0	13,3	12,6	4,0	0	12,2
Beiarn	16,8	35,3	0	17,0	17,9	20,9	0	20,5
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

17b: Nordland. Andel av utøvere i aldersgruppen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012

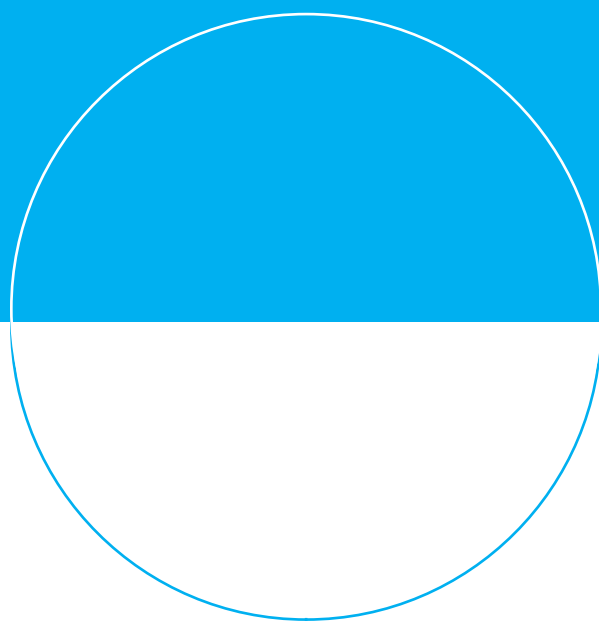
	Jenter				Gutter			
Kommune	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Saltdal	26,7	33,3	28,7	5,2	21,2	22,2	0	5,0
Fauske	26,8	47,2	28,6	20,8	24,3	37,0	0	24,1
Sørfold	21,6	68,4	0	9,7	24,3	38,3	0	11,7
Steigen	23,4	0	0	16,0	32,3	0	0	9,6
Hamarøy	33,0	55,6	0	20,5	24,5	34,7	0	18,5
Tysfjord	23,8	37,1	0	0	22,2	20,6	0	0
Lødingen	35,3	16,7	51,9	40,5	32,8	50,0	67,2	28,4
Tjeldsund	19,6	16,1	0	0	13,8	15,1	0	0
Evenes	9,2	7,7	0	0	21,7	16,1	0	0
Ballangen	19,8	50,0	0	17,7	20,3	35,0	0	14,3
Røst	25,0	25,0	0	0	22,9	22,9	0	0
Værøy	7,8	7,8	0	0	16,1	16,1	0	0
Flakstad	58,3	58,3	0	0	25,9	25,9	0	0
Vestvågøy	21,0	34,6	27,5	16,0	24,4	30,4	28,5	18,8
Vågan	17,9	32,8	16,0	6,4	14,1	21,1	21,8	4,8
Hadsel	25,6	38,4	33,3	12,6	21,5	91,6	3,1	14,4
Bø	11,3	18,4	30,4	0	25,0	29,6	50,0	0
Øksnes	21,7	15,3		2,9	25,0	17,1	0	7,7
Sortland	19,2	38,5		11,3	20,8	33,3	0	15,7
Andøya	21,8	30,5	32,8	12,2	21,9	23,7	33,3	20,1
Moskenes	12,1	23,1	0	0	18,5	32,6	0	0
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 18: Troms. Andel av utøvere i aldersgruppen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski.
Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Harstad	23,8	29,2	33,9	7,3	20,8	26,7	39,0	17,0
Tromsø	17,6	27,6	29,1	11,4	17,3	23,0	23,0	14,8
Kvæfjord	19,1	34,0	0	16,7	18,6	27,1	0	24,2
Skånland	19,4	29,5	0	14,3	15,5	19,7	0	13,0
Bjarkøy	19,2	0	0	0	17,2	0	0	0
Ibestad	14,0	25,0	0	10,1	14,8	34,4	0	7,0
Gratangen	9,3	9,4	0	0	17,4	10,7	0	0
Lavangen	18,6	15,6	0	30,0	20,0	21,0	0	30,0
Bardu	24,0	13,0	25,5	15,3	16,3	24,9	30,7	9,9
Salangen	22,7	25,0	0	11,8	20,1	23,4	0	10,5
Måselv	25,9	27,8	17,2	10,2	23,1	35,3	19,4	15,4
Sørreisa	32,4	47,2	42,7	5,1	20,3	24,4	23,2	0
Dyrøy	47,2	34,3	0	0	23,0	14,3	0	0
Tranøy	12,5	0	0	12,9	12,8	0	0	20,8
Torsken	7,5	10,9	0	0	24,3	30,6	0	0
Berg	32,1	40,6	0	32,9	25,5	25,6	0	28,4
Lenvik	25,8	27,2	0	11,6	19,9	22,8	0	10,1
Balsfjord	14,1	17,9	0	10,1	15,3	25,9	0	13,1
Karlsøy	30,7	28,4	0	32,0	23,7	15,4	0	46,0
Lyngen	16,3	20,3	0	14,8	21,3	20,8	0	18,0
Storfjord	25,0	26,8	0	36,0	34,7	43,8	0	30,8
Kåfjord	20,2	41,0	0	11,4	15,5	16,7	0	7,3
Skjervøy	10,9	17,8	20,0	3,1	11,5	17,1	23,7	4,0
Nordreisa	24,4	31,5	41,7	16,1	22,7	29,4	62,3	14,7
Kvænangen	25,7	45,0	0	12,9	23,9	34,7	0	17,4
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

Tabell 19: Finmark. Andel av utøvere i aldersgruppen 13-19 år. Totalt, fotball, håndball og ski. Pr.1.1.2012.

Kommune	Jenter				Gutter			
	Totalt	Fotball	Håndball	Ski	Totalt	Fotball	Håndball	Ski
Vardø	12,0	0	38,6	14,3	15,1	12,8	29,4	16,7
Vadsø	22,4	60,5	11,2	7,7	20,3	42,7	21,9	9,5
Hammerfest	18,8	19,4	0	10,0	18,5	25,9	0	21,0
Kautokeino	29,7	53,9	29,7	16,1	23,7	40,6	4,6	9,7
Alta	25,7	43,0	45,2	11,4	19,8	32,8	37,3	12,1
Loppa	25,8	36,1	0	29,6	26,8	35,3	0	15,1
Hasvik	28,6	33,3	0	0	19,9	27,4	0	0
Hammerfest	11,8	46,7	0	12,5	7,7	13,2	0	25,0
Måsøy	19,2	33,3	0	2,3	20,0	33,3	0	6,3
Nordkapp	22,6	59,3	43,9	0	27,3	35,3	46,5	0
Porsanger	21,4	30,0	0	20,6	21,1	37,5	0	12,2
Karasjok	15,1	35,5	0	25,0	7,3	26,8	0	20,0
Lebesby	15,4	0	0	10,3	22,2	0	0	14,8
Gamvik	43,2	56,0	0	0	42,2	53,0	0	0
Berlevåg	29,3	83,3	0	0	13,8	10,2	0	0
Tana	22,9	34,8	0	18,9	19,2	29,8	0	17,6
Nesseby	10,4	14,3	0	10,2	17,7	36,6	0	10,7
Båtsfjord	41,2	41,9	0	5,1	20,6	5,1	0	0
Sør- Varanger	22,9	35,7	26,6	11,8	21,3	27,6	11,1	14,8
Nasjonalt	21,3	31,8	30,5	12,5	19,0	27,0	25,7	14,5

 NTNU

Samfunnsforskning AS
Senter for idrettsforskning